

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Kurzemnieks

Cena
1,20 eiro

Nr. 80
(11 611)

Piektdiena, 2020. gada 9. oktobris

Šādiem
ziediem Kuldīgā,
1905. gada
parkā pie dīķīša,
oktobrī uzplaucis
ievu krūms.

Latvijas Pasta iedzīvotājus satracina

Nedēļas sākumā Latvijas Pasta (LP) Kuldīgas nodaļas saīsinātais darba laiks no 11.00 līdz 15.00 daudziem sagādāja nepatīkamu pārsteigumu – pāris stundu ilgu rindā stāvēšanu un pēc tam drūzmēšanos telpā, lai saņemtu pensiju, sūtījumu vai citu pakalpojumu.

Reagējot uz cilvēku neapmierinātību un Kurzemnieka iesaistīšanos, no vakardienas līdz 14. oktobrim darbdienās pasta strādās no 8.00 līdz 18.00.

STUNDĀM JĀSTĀV RINDĀ

Sašutumu par to, ka veciem cilvēkiem vairākas stundas jāstāv rindā pēc pensijas, izteica daudzi. „Man sāp sirds,” zvana Birutas kundze. „Pirmdien rindu izstāvēju pati. Telpās – cilvēks pie cilvēka, masku visiem nav. Kad gāju ārā, rindas galā ievēroju astoņdesmit vai vairāk gadu vecu sievieti. Kad pēc divām stundām atkal gāju garām pastam, sieviete bija tikusi līdz durvīm. Raudāt gribas!”

Trešdien rindā sastaptā Ārija Langfanga saka: „Es laikam ātrāk noģībšu nekā izstāvēšu rindu. Tas ir nenormāli, bet man to pensiju vajag. Zinu, ka var pasūtīt uz mājām, bet tad jāmaksā 2,50 eiro. Kāpēc lai no manas mazās pensijas es to darītu? Stāvēšu! Varbūt nenogībšu.”

„Šausmas – ieraudzīju tādu rindu!” saka Rima Guļba. „Bet ko lai dara? Man vajag TET maksājumu samaksāt vecam cilvēkam, tādēļ stāvu. Kā ir, tā ir.” Kārlis Zaķis stāsta: „Es stāvu pēc pensijas. Zinu, ka varu pasūtīt arī uz mājām, bet ko tas man dod? Rēķini arī jāsamaksā – mežā pie koka to nevaru izdarīt. No vīrusa man nav bail, un rindu varu izstāvēt. Bet izskatās, ka te visi galīgi sviestā sagājuši...” Ilona Obuha no Gudeniekiem atbraukusi astoņos no rīta, gaidījusi līdz atvēršanai, lai saņemtu bērna pensiju.

VIETĒJĀS DARBINIECES – KARANTĪNĀ

Kurzemnieka rīcībā nonāca ziņas, ka izmaiņas darba laikā ieviestas tāpēc, ka pastu apmeklētājam ar Covid-19 inficējies klients un visas darbinieces aizsūtītas karantīnā. Nedēļas sākumā tās aizvietojušas darbinieces no Saldus, pēcāk piesaistīti cilvēki no Liepājas. Kurzemnieks lūdza pasta vadību to apstiprināt vai noliegt. Pasta tīkla departamenta Kurzemes reģiona vadītāja Marika Lange atbild, ka darbinieces varētu būt bijušas saskarē ar Covid-19 saslimušo, tādēļ atrodas karantīnā, un ir rasta iespēja iesaistīt papildu darbiniekus. Lūdzām arī skaidrot, vai pensijas saņemšana, preses abonēšana, naudas pārskaitījumi u.c. pakalpojumi, ko var pieteikt mājās, ir par maksu. Atbilde ir: „Jā, pēc cenrāža.”

Šāds skats vairākas dienas bija vērojams Kuldīgas pasta nodaļā, kur darba laiks tika saīsināts līdz četrām stundām dienā. Bet pašlaik nodaļa ir atvērta no 8.00 līdz 18.00.

Jolanta Hercenberga, Alberts Dinters, Alberta Dintera foto

Pielikums
RADĶŠĀ Kuldīga

MODE
FOTOGRAFĪJA
VĒRTĪBAS

Meklējiet iekšlapās!

→ 4. lpp.

Ieva Eversone svin
103. dzimšanas dienu.

→ 4. lpp.

Kur sejas maskas nopirkt lauku skolēniem.

→ 4. lpp.

Kas ir karantīna, kas – pašizolācija?

→ 3. lpp.

Otrdien, 13. oktobrī:

- Zilā krusta patversmē Kabilē.
- Pirms apkures sezonas darāmais.
- Grafiti uz ēkām Kuldīgā.
- Sarunā Daiga Šica.

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Teci, teci,
valodiņa...

Alberts Dinters

„Saskaņā ar Kuldīgas novada Teritorijas plānojuma 2013.-2025. gadam grozījumiem Redakcija 3.1. „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” vasarnīcu apbūve kā galvenais teritorijas izmantošanas veids noteikts funkcionālajā zonā Savrupmāju apbūves teritorijā (DzS2).”

Tas ir fragments no atbildes *Kurzemniekam*, kurš ieklausījās kādas lasītājas teiktajā un uzņēmās palīdzēt iegūt atbildes no Kuldīgas novada domes. Saņēma tās no būvvaldes. Runa ir par to, kas un kā nosaka labierīcību ierīkošanu vasarnīcu ciematos jeb dārziņos.

Vēl viens fragments no būvvaldes atbildes: „(...) izbūvi veic saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 9. maija noteikumiem Nr. 253 „Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi”, savukārt notekūdeņu krājrezervuāru izbūves, reģistrācijas un lietošanas kārtību Kuldīgas novada Kul-

dīgas pilsētas administratīvajā teritorijā un pagastu ciemu teritorijās nosaka Kuldīgas novada Domes 2012. gada 30. augusta saistošie noteikumi NR. 2012/18 „Sadzīves notekūdeņu krājrezervuāru izbūves, reģistrācijas un lietošanas noteikumi Kuldīgas novadā”.

Lūk, cita atbilde, šoreiz par licencēto makšķerēšanu:

„(...) interneta pakal-

pojuma mājaslapā WWW.MANACOPE.LV, gan mobilajā lietotnē *Mana Cope* tiek informēts e-pastā par loma atskaiti 24 h laikā pēc licences derīguma termiņa beigām Vienas dienas, Taimiņa (laša) makšķerēšanas vienas dienas un Nedēļas nogales makšķerēšanas licencē īpašniekiem vai 10 (desmit) kalendāro dienu laikā pēc licences derīguma termiņa beigām Sezonas licencē īpašniekiem. Kā arī licencē īpašnieks tiek informēts par loma atskaites nodošanu ik pēc 10 dienām mēneša laikā (...).”

Kaut ko sapratāt? Man kā cilvēkam, kuram savulaik Krimināllikuma pantu apguve bija kā pasaku lasīšana pirms gulētiešanas, vēl pietiktu spēka un pacietības burties cauri piesauktajiem likumiem, pantiem un saistošajiem noteikumiem, bet gados vecākam cilvēkam? Es saprotu, ka ierēdņiem jāturas pie stīprajiem likumu pantiem un uz jautājumiem jāatbild ministrkabinetnormatīvlukumiskpantiskā valodā, bet vai jūsu vecvecāki vai, piemēram, tante Bauskā un onkulis Rendā to sapratīs? Ir pilnīgi skaidrs, ka, saņemot šādu atbildi, cilvēks parastais vienkārši nospļausies, atmetīs ar roku un uzskatīs to par tukšu atrakstīšanos.

LASĪTĀJS SAŠUTIS

Vai bez brīdinājuma melnajā sarakstā?

Redakcijā vērsās Kuldīgas iedzīvotājs, kuram sirds pilna par netaisnību, kāda valda, pērkot makšķerēšanas atļaujas copei Ventā.

Viņš šogad elektroniski iegādājies četras licences, bet par vienu piemirsis nodot atskaiti. Nepatīkams pārsteigums bijusi ziņa, ka viņš nokļuvis melnajā sarakstā un vairākus gadus atļauju makšķerēšanai Ventā vairs nevarēs iegādāties. Jā, jaunais vīrietis atzīst, ka atskaiti nav nodota – vainīgs, bet vai no licencē tirgotājiem nebūtu jābūt sapratnei, jo brīdinājumus par iespēju nokļūt šādā sarakstā viņš nav saņēmis. Pēc noskaidrots, ka iespēja atskaiti nodot tomēr ir. Tātad, ja pats nekašķēsies, pie taisnības netiksi.

Viņš vēlas saņemt Kuldīgas novada domes skaidrojumu, vai tiešām pirms iekļaušanas melnajā sarakstā nebūtu jāizsūta brīdinājums, ja reiz, atļauju iegādājoties, tiek norādīts gan tālruņa numurs, gan e-pasts.

Rakstveida atbildē dome skaidro:

„Katram licencētās makšķerēšanas dalībniekam pirms licences iegādes ir pienākums iepazīties ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem Nr. 2017/4 *Par Nolikuma par licencēto makšķerēšanu Ventas upē Kuldīgas novada administratīvajā teritorijā 2017. – 2021. gadā apstiprināšanu*, par to parakstoties uz licences vai izdarot attiecīgu atzīmi, ja licenci iegādājas elektroniski, un visu licencē īpašnieku obligāts pienākums ir iesniegt datus par lomu.” Tiktāl viss skaidrs – makšķernieks nenoliedz, ka atskaiti nodot piemirsis.

Tālāk dome skaidro: ja makšķernieks nav nodevis loma atskaiti mājaslapas *E-pakalpojumi.lv* sadaļā *E-loms*, tad viņš vispirms e-pastā saņem atgādinājumu, ka loma atskaites nenodošanas gadījumā noteiktu laiku netiks pielaists pie atļaujas makšķerēt attiecīgajā ūdens-tilpē. Ja pēc licences derīguma termiņa beigām atskaiti netiek nodota, tad pēc 20 dienām iespēja iegādāties jaunu licenci tiek liegta. Par to, ka notikusi bloķēša-

na, makšķernieks saņem paziņojumu e-pastā. Ja pēc tam viņš atskaiti 20 dienās tomēr iesniedz, piekļuve licencē iegādei tiek atjaunota. Ja makšķernieks vienas dienas, taimiņa (laša) un nedēļas nogales licences loma atskaiti nav nodevis mājaslapā *www.manacope.lv* vai mobilajā lietotnē *Mana cope*, viņš e-pastā tiek informēts, ka atskaiti jānodod 24 stundās. Savukārt sezonas licences un gada bezmaksas licences īpašniekiem atgādinājums tiek izsūtīts desmit dienās pēc atļaujas derīguma termiņa beigām. Ja pēc tam licences pircējs nereaģē, mēneša laikā ik pēc desmit dienām viņu atkal informē, ka jānodod atskaiti. Ja arī tas tiek ignorēts, cilvēks nonāk melnajā sarakstā.

Jāatceras, ka vīrietis atgādinājumus nav saņēmis. Acīmredzot, ja kāds nonāks līdzīgā situācijā, kad bez brīdinājuma tiks padarīts par grēkazi, jāiet pašam uz domi skaidroties, un, kā pierāda šis precedents, taisnību panākt izdosies.

Alberts Dinters

LASĪTĀJS VAICĀ

Par pašizolācijas laiku nemaksā

Vairākiem lasītājiem radies jautājums, kas maksā par to laiku, kamēr cilvēks atrodas pašizolācijā.

Latvijas Darba devēju konfederācijas jurists Jānis Pumpiņš skaidro, ka kovida slimniekam B slimības lapu izsniedz no pirmās saslimšanas dienas un par to maksā valsts. Tas pamatots likuma *Par maternitātes un slimības apdrošināšanu* pārejas noteikumu

41. punktā. Darba devējs šajos gadījumos nemaksā. Tā pienākums nav arī pašizolācijā esošajiem darbiniekiem maksāt algu, ja nav vienošanās par veidu, kā darbs tiek darīts attālināti. Arī pašnodarbinātajiem patlaban valsts nekādu atbalstu par šo laiku nesniedz. Citādi bija pavasarī, kad varēja pieteikties dīkstāves pabalstiem.

Jolanta Hercenberga

PRECIZĒJUMS

Rakstā *Svētki burdonam un tā dziedātājam* (29. septembrī) neprecīzi minēts nosaukums etniskās kultūras centram *Suiti*, kas atbalstījis Daces Nastevičas grāmatas *Suitu novada mantojums. Suitu burdons* izdošanu. Raksta autore Jolanta Hercenberga lūdza atvainot par kļūdīšanos.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Ko domājat par Kuldīgā ieviestajiem papildu ierobežojumiem Covid-19 izplatības apturēšanai?

Valts Arvīds Feņins, skolnieks:

– Man ierobežojumi nepatīk, jo vairāki cilvēki nedrīkst uzturēties vienā vietā. Skolas arī drīz slēgs – tas ir slikti. Man mājniecības nepatīk. Tikko biju veikalā, tāpēc uzliku masku. Drošāk ar to gan nejutos. Lai slimība neizplatītos, ierobežojumus vajag, bet gribētos, lai to būtu mazāk.

Madara Alpa, bezdarbniece:

– Neesmu no Kuldīgas, tāpēc ierobežojumi mani netraucē. Tie ir normāli šajos apstākļos – jābūt piesardzīgiem. Jāskatās pēc situācijas pilsētā: ja saslimušo ir vairāk, jāpielāgo arī ierobežojumi. Veikalā lietoju sejas masku, mazgāju rokas, cenšos pasargāt sevi un savus tuvos. Bail nav. Vasaras sākumā atgriezāmies no Glāzgovas (Skotijā – red.), un tur viss bija daudz trakāk.

Māris Pūpoliņš, brīvmākslinieks:

– Vispār jau labi, ka ir ierobežojumi, bet, tā kā apkārtnē *netusēju*, mani tas īpaši neietekmē. Katrs pats savas laimes kalējs. Pats esmu vesels, nevienam virsū nebāžos, un viss ir labi. Saslimt jau var arī ar masku. Nesen dabūju iesnas. Biju motokrosā – tur neviens maskas neliek, visi osta benzīna dūmus un putekļus. Nekādas vainas.

Andis Vītolbergs, pašnodarbinātais no Ventspils:

– Par Kuldīgu neko īsti nezinu. Dzirdēju, ka Hercoga Jēkaba tirgus atcelts. Mašīnā man ir sejas maska. Domāju, ka visur slimība neizplatās vienādi, tāpēc varbūt labi, ja ir vēl kādi ierobežojumi. Mums Ventspilī viss ļoti mierīgi. Ir arī ārzemnieki, regulāri pienāk kuģi. Bet bail man nav, kaut varbūt būtu jābaidās.

Roberts Pinkulis, celtnieks:

– Es nezinu, vai tāds vīruss vispār ir. Tās ir blēņas. Biznesmeņiem šis ir izdevīgi. No gripas arī cilvēki mirst – nekādas atšķirības. Šis ir kaut kāds izgudrojums, tāpēc ierobežojumi nav vajadzīgi. Pavasarī nedaudz bažījies, jo tas bija kas jauns, bet tagad gan vairs ne, arī veikalā masku nelieku.

Einārs Briedis, pārdevējs:

– Es tam visam diezko neticu. Cik esmu novērojis, nekādas izmaiņas pilsētā nejutu. Pats masku nelieku, tikai tad, ja eju pie daktera. No ierobežojumiem jau nekas dziži nemainīsies – ja ir lemts, tad notiks tā, kā jānotiek. Personīgā higiēna gan jāievēro.

Elisa Rudzīte, Alberta Dintera foto

RUNĀ SPECIĀLISTS

Kas ir kas, kurš ir kurš?

Pēdējās nedēļās, kopš Kuldīgā uzliesmojusi inficēšanās ar Covid-19, Kurzemnieks saņēmis daudz iedzīvotāju lūgumus izskaidrot, kas ir karantīna, kas – pašizolācija, kuram slimības lapa pienākas, kuram ne.

Iļze Arāja, Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) pārstāve

1. kategorija – saslimušais. Tas ir cilvēks, par kuru SPKC saņem informāciju – viņa testa rezultātus. Mēs ar viņu sazināties un sākam epidemioloģisko izmeklēšanu: sazināties ar ģimenes ārstu, jo ar Covid-19 saslimušajam jāatrodas mājās karantīnā, stingrā režīmā. Tas nozīmē, ka no dzīvesvietas viņš iziet nedrīkst, ārstēšana notiek telefoniski, sazinoties ar ģimenes ārstu, ar kuru tiek pārrunāts tālākais process.

2. kategorija – kontaktpersonas. Tās tiek noteiktas katram saslimušajam. SPKC epidemiologs tās nosaka pēc pamatprincipa – saskare tuvāk par diviem metriem un ilgāk par 15 minūtēm. Tas nozīmē: ja saslimušais bijis darbā un vienā kabinetā visu dienu strādājis, piemēram, ar diviem kolēģiem, viņi iegūst kontaktpersonas statusu. Ja saslimušais gaiteni pagājis garām citam kolēģim, viņus par kontaktpersonām neuzskatīs, jo tik īsā laikā inficēties ar Covid-19 nevar. Tiek izvērtēta katra situācija. Arī kontaktpersonai jāatrodas mājās karantīnā, ģimenes ārsta uzraudzībā.

Slimības lapa pienākas saslimušajam un kontaktpersonām, bet ir tādas situācijas, kad kontaktpersona ar darba devēju vienojas par attālinātu darbu, un tad slimības lapa var neņemt. Visiem ģimenes locekļiem vai tiem, kuri atrodas tuvā saskarē, bieži un rūpīgi jāmazgā rokas, jāievēro elpošanas higiēna.

Kontaktpersonai mājās karantīnas un medicīniskās novērošanas ilgums ir 14 dienas pēc pēdējās saskares ar apstiprinātu saslimšanas gadījumu. Mājās karantīnu var pārtraukt pēc ģimenes ārsta lēmuma, desmitajā dienā veicot testu un saņemot negatīvu rezultātu.

3. kategorija – cilvēki pašizolācijā.

Tajā ietilpst tie, kuriem slimības lapa nepienākas. Tie ir atgriezušies no tām valstīm, kas noteiktas par bīstamām un pēc kuru apmeklējuma jānodas pašizolācijā. Cilvēks pats novēro veselību, divas reizes dienā mēra temperatūru. Ja parādās simptomi, jāsaazinās ar ģimenes ārstu, un tālāk tiek vērtēts, vai nodot testu un kā ārstēt.

Ja kontaktpersonai vai cilvēkam pašizolācijā konstatēta inficēšanās ar Covid-19, viņam tiek noteikts saslimušā statuss un tiek noskaidrotas nu jau viņa kontaktpersonas.

Pašizolācijā esošie un kontaktpersonas drīkst iziet ārpus dzīvesvietas, jo nav slimnieki. Drīkst doties pastaigās tur, kur nav cilvēku pūļi, piemēram, ar personīgo transportu aizbraukt uz mežu sēņot. Viņi nedrīkst izmantot sabiedrisko transportu, rīkot ballītes, iet uz kultūras vai citiem publiskiem pasākumiem. Ja šiem cilvēkiem nav nekādu iespēju pārtikas piegādi ar kādu sarunāt, tad, lietojot sejas masku, viņi drīkst doties uz veikalu pēc pārtikas. Tas jā dara, izveidojot produktu sarakstu, lai veikālā atrastos īsāku laiku, un tas jāapmeklē tad, kad tur mazāk cilvēku.

Papildu nosacījumi attiecināti uz cilvēkiem pašizolācijā, kuri strādā ārstniecības, sociālās aprūpes un izglītības iestādēs un ir tiešā saskarē ar citiem, piemēram, ārsti vai skolotāji. Viņiem astotajā dienā pēc atgriešanās no riska zonas valsts jānodod Covid-19 tests. Ja tas ir negatīvs, tad 11. dienā pēc šīs valsts pamešanas var atgriezties darbā klātienē. Ja kāds nevēlas testu nodot, tad pašizolācijas ilgums saglabājas iepriekšējais – 14 dienas.

Kur Kuldīgā nodot Covid-19 analīzes

Lai samazinātu rindu uz Covid-19 analīzēm, no 8. oktobra Kuldīgā, Vakara ielā 6, uz laiku tiks atvērts vēl viens E.Gulbja laboratorijas analīžu ņemšanas punkts. Tas būs atvērts darbdienās no 12.00 līdz 17.00.

Savukārt no 29. septembra Covid-19 analīzes tiek ņemtas visiem Kuldīgas slimnīcas uzņemšanas nodaļas pacientiem neatkarīgi no simptomiem, ar kādiem tie lūguši palīdzību, informē slimnīca.

Kā skaidro novada domes pārstāve Kristīne Duļbinska, Vakara ielā cilvēki var analīzēm pieteikties jau ar 7. oktobri un zvanīt pa tālruni 63322830 vai 67801112. Šis nav siekalu paraugu savākšanas punkts – analīzes tiek ņemtas, izmantojot tā saukto pulkšņu metodi.

Darbu turpinās arī līdzšinējais analīžu punkts Kuldīgas slimnīcā, Aizputes ielā 22. Tur analīzes var nodot darbdienās no 15.00 līdz 18.00. Telpas atrodas slimnīcas galā, pa ceļu uz priekšu aiz uzņemšanas nodaļas. Uzmanīgi jāseko norādēm un jāizmanto speciālā ieeja. Tie, kuri dodas nodot Covid-19 testu, nekādā gadījumā nedrīkst slimnīcā ieiet pa citu ieeju. Obligāti jālieto sejas maska. Ja ir jautājumi, jākonsultējas ar ģimenes ārstu.

Tiek risināts jautājums, lai pieteikties var arī elektroniski, izmantojot E.Gulbja labora-

torijas mājaslapu www.egl.lv. Tiklīdz tas tiks nokārtots, sabiedrība tiks informēta.

Slimnīcas galvenā ārste Svetlana Serpāne uzsver, ka slimnīcā palīdzība tiek sniegta ikvienam neatkarīgi no sūdzībām, ievērojot piesardzību. Tie pacienti, kuriem paredzēta plānveida operācija vai manipulācija, aicināti paši ne agrāk kā 48 stundas pirms tam nodot analīzes un uz procedūru ierasties ar gataviem rezultātiem. Ja pacients šīs analīzes nevar nodot, lūgums sazināties ar slimnīcas reģistratūru pa tālruni 63374000.

Šāda kārtība noteikta tāpēc, ka plānveida operāciju un vairāku plānveida manipulāciju laikā gaisā aerosola veidā izplatās izēlpa pilieni, turklāt pacientam ar ārstu ir cieša saskare ilgāk nekā 15 minūtes. Tās tiek uzskatītas par augsta riska procedūrām, jo iespējama lielāka infekcijas pārnese gaisa pilienveidā. Tādas procedūras ir skābekļa inhalācija, vispārējā anestēzija, augšējā gremošanas trakta endoskopiskie izmeklējumi u.c.

Pagājušonedēļ slimnīca izplatīja ziņu, ka ieradies pacients, kurš saskari ar Covid-19 inficēto noklusējis, un tas novedis pie tā, ka vairākiem darbiniekiem bijis jānodod karantīnā.

Alberts Dinters

Šķērsojot robežu, jāaizpilda elektroniskā anketa

Sākot ar pirmdien, 12. oktobri, visiem Latvijā ieceļojošajiem dati par sevi būs jānorāda elektroniski. To paredz Iekšlietu ministrijas grozījumi Ministru kabineta noteikumos, kas apstiprināti 6. oktobrī.

Aizpildīt apliecinājumu ir obligāti visiem ieceļotājiem, un tas jā dara ne agrāk kā 48 stundas pirms Latvijas robežas šķērsošanas. Anketā jānorāda vārds, uzvārds, personas kods, tālrunis un adrese faktiskajai dzīvesvietai, kurā cilvēks būs sasniedzams, kā arī valstis, kurās viņš uzturējies pēdējās 14 dienās pirms ierašanās Latvijā, un izbraukšanas datums. Katram pilngadīgajam dokuments jāaizpilda atsevišķi, nepilngadīgajiem to dara vecāki vai likumīgie aizbildņi.

Elektroniskās anketas no 12. oktobra būs pieejamas no jebkuras viedierīces

un aizpildāmas vietnē Covidpass.lv. Tas nozīmē, ka tiem, kuri Latvijā ie brauc līdz 11. oktobra 23.59, vēl jāaizpilda papīra anketas, par kurām parūpēsies pārvadātāji. Iestājoties 12. oktobrim, jau darbosies mājaslapa Covidpass.lv, un tiem, kuri šķērsos Latvijas robežu, anketa būs obligāta un saņemtais QR kods jāparāda robežsargiem. Ja kods tiks nozaudēts, mājaslapā to varēs saņemt atkārtoti, ievadot e-pasta adresi.

Dati tiks automātiski nodoti Valsts policijai, Valsts robežsardzei un Slimību profilakses un kontroles centram. Tie tiks uzglabāti 30 dienas, lai izmantotu epidemioloģiskajai drošībai un zinātnē, kur atrodas kontaktpersonas. Pēc mēneša ziņas tiks dzēstas.

Alberts Dinters

PIEREDZE

Kad jaunais vīruss ienāk mājā

Covid-19 – inficēšanās, karantīna, simptomi, pieejamā informācija, rīcība. Daudziem tas uzdzen šermuļus, jo ir liels nezināmais un negribas pat domāt, kas notiks, ja dzīvē nāksies ar jauno koronavīrusu saskarties. Kurzemnieks telefoniski sazinājās ar kādu Kuldīgas novada iedzīvotāju, kura vārdu neminēsim. Viņa ģimene atrodas karantīnā, jo viens no bērniem ir inficējies.

„Es, godīgi sakot, negaidīju, ka Covid-19 pie manis ģimenes piezagsies no bērna puses,” sarunu sāk tēvs. „Biju teju pārliecināts, ka tas varētu notikt mana darba dēļ, bet ne. Visa ģimene – es, sieva un abi bērni – brīvprātīgi

aizgājām nodot siekalu paraugus, lai sevi pārbaudītu. Sievai, man un vecākajam puikam – negatīvs, mazajam – pozitīvs. Puika jau atradās mājās, jo no bērnu darza grupas visi bija aizsūtīti karantīnā. Savācām mantas no darba un braucām mājās. Vecākais puika jau tur bija, jo arī viņam skolā uzliesmojums un viņš mācījās attālināti.”

Jautāts par izjūtām, uzzinot, ka bērns inficējies, vīrietis atbild: „Sieva ļoti satraucās. Es pats biju mierīgs, jo ir, kā ir – neko mainīt nevar. Godīgi sakot, simptomi nebija teju nekādi. Jā, pašā sākumā puika sūdzējās par vēdera sāpēm spazmu veidā: tad uznāk, tad atlaiž. Bērns turpina skriet

pa māju, tad atkal iesāpas. Tikai vienu nakti bija paaugstināta temperatūra, un viss. Šobrīd nav nekā no tā, kas bijis aprakstīts. Pārējiem nav nekā. Tas nekas, ka mājās visi esam kopā. Kā lai izvairās? Pēc mediķu ieteiktā, bērns iziet privātmājas sētā, lēkā batutā – citur nekur neiet. Mums trijiem ir atļauts iet dabā, mazajam jāsēž mājās. Iekāp mašīnā, aizbrauc uz vietu, kur nav māju un cilvēku, paskrien, pabrauc ar velosipēdu.

Es pret visu iztuos atbildīgi. Pilnīgi skaidrs, ka pēc 14 dienām analīzes nodosim atkārtoti, lai būtu simtprocentīgi skaidrs, ka varam atgriezties sabiedrībā. Darbā par notikušo zina, un kolēģi

ļoti palīdz. Tāpat kā tie draugi, kuri zina. Saziņa notiek telefoniski, tiek atvesta pārtika, atstāta pie vārtiem. Tā gan ātri jāpaņem, jo gadījās, ka vārns pārplēsa iepakojumu un izēda griķus. Nu jau uzreiz tiek padota ziņa. Tagad izdarām daudz mājas darbu, kuriem neatlika laika. Tikai žēl, ka netiekam uz veikalu pēc remontam vajadzīgajām precēm. Es esmu atvaļinājumā, sievai ir slimības lapa. Ir laiks ar sievu vairāk parunāt. Es gan nezinu, cik ilgi tā būs – gan jau runāt apņiks, bet vispār viss ir kārtībā.”

Vīrietis ir pārliecināts, ka visi nav tik atbildīgi: „Manuprāt, nedaudz ir nepareizi – ja kāds cilvēks ir kontaktpersona, viņam

analīzes nav obligāti jānodod. Jāgaida simptomi. Bet mēs nodevām brīvprātīgi, un kas atklājās? Ka puika inficējies. Ja nebūtu to izdarījuši, mēs, pārējie, mierīgi brauktu uz darbu, uz skolu un inficētu citus. Kontaktpersona skaitījās bērns, pārējā ģimene ne. Manuprāt, tas nav pareizi. Cik ir tādu vecāku, kuri izvēlas testus nenodot?”

Starp citu, kad zvana no SPKC, informācijas ir ļoti maz. Vairāk ieguvām no ģimenes ārsta – ko darīt, ja pēkšņi parādās raksturīgie simptomi. Pret visu jāizturas atbildīgi: ir tāda divaina sajūta, kad ar to esi saskāries realitātē.”

Alberts Dinters

Svin 103. dzimšanas dienu

Kuldīdzniece Ieva
Eversone (no labās)
mirkli pirms savas
103. dzimšanas
dienas kopā ar meitu
Dainu Eversoni.

„Darbs – veselības pamats,” tā atzīst Kuldīgas novada vecākā iedzīvotāja Ieva Eversone, kura tikko nosvinējusi 103 gadu jubileju.

Pašreizējās situācijas dēļ klātienē ar dižomu Kuldīgā tikties nesanāk, kaut joprojām možā sirmgalve ciemiņus labprāt uzņemtu. Meitas Ārija un Daina atceras, kā mamma viņas un brāli Andri audzinājusi, skolojusi, lolojusi, pati ļoti smagi strādādama kolhozā Īvandē, jo vīrs agri aizgājis aizsaulē. Par spīti

grūtajam darbam Ievas kundze tikpat kā nekad neesot slimojusi un meklējusi dakteru palīdzību. „Arī tagad mamma visu dara pati – māšai Dainai, ar kuru viņa dzīvo kopā, tikai nedaudz jāpalīdz,” stāsta meita Ārija Zītare. „Veselība ir ļoti laba, ņemot vērā gadus. Kā nekā viņa ir gadu vecāka par Latvijas valsti. Redze gan pavisam vāja. Kādreiz mamma bija liela rokdarbniece – galdautus, sedziņas jaukiem rakstīja. Mums mājās vēl daudz viņas darbiņu, arī

muzejs interesējās. Bet par dzīvi viņa nesūdzas un allaž ir priecīga.”

Visticamāk, jubilāres dzīvesziņu pārmantojušas arī bērnu atvases: mazbērni, mazmazbērni un nu jau arī mazmazmazbērniņš. „Turies, ome, lai varu atbraukt uz 105 gadu jubileju,” tā novēlējis mazmazdēls Klāvs Zītaris no Jaunzēlandes, kur pašlaik atrodas jauniešu darba programmā. Šim vēlējumam pievienojas arī Kurzemnieka kolektīvs.

Daina Tāfelberga
Sīgatas Vaivades arhīva foto

Novērots, ka autobusus maskas lieto visi

Kopš trešdienas mutes un deguna aizsegs (maska, nevis lakats vai šalle kā iepriekš) sabiedriskajā transportā ir obligāts visā valstī, un šī prasība attiecas arī uz pašvaldības autobusiem, kas pārvadā skolēnus.

LAUKOS NEVAR IEGĀDĀTIES

Kuldīgas novada pagastu vadītāju sanāksmē šonedēļ runāts, kā to izpildīt, jo laukos maz iespēju maskas iegādāties. Daudzos pagastos aptieku nav, bet veikalos nepārdod. Ierosināts, ka darbmācības stundās skolēni varētu mutes un deguna aizsegius sev darināt paši. Cits jautājums – kāda ir pasažieru attieksme. Rendas pagasta pārvaldes vadītāja Kristīne Kuzmina pastāstīja, ka jau tad, kad šī prasība bija tikai Kuldīgas novadā, no rīta skolēniem viņa maskas izdalījusi. Vakarā autobusa šoferis teicis, ka, mājup braucot, lielākajai daļai to vairs nav bijis.

DIVI IZŅĒMUMI

Jaunajos Ministru kabineta noteikumos, kas stājās spēkā 7. oktobrī, ir divi izņēmumi. Aizsegs drīkst nebūt bērniem līdz 13 gadiem, tas nav obligāts arī tad, ja pasažierim ir acīmredzami kustību vai psihiskās veselības traucējumi, kuru dēļ maskas lietošana ir apgrūtināta. Pārējos gadījumos transporta līdzekļi var neieļaut, kā arī kontrolieris (transporta uzņēmuma, apsardzes vai policijas pārstāvis) drīkst izsēdināt tādu braucēju, kurš prasības neievēro. Ko darīt skolēniem, kuriem ir

jau 14 gadu, bet kādu iemeslu dēļ nav maskas, lai brauktu uz skolu vai mājup? Tika ieteikts tās tirgot autoostā vai pie autobusa vadītāja vai arī pašvaldības autobusus izniegt bez maksas.

AUTOBUSĀ TIRGOT NEDRĪKST

Kurzemes plānošanas reģiona sabiedriskā transporta nodaļas vadītāja Vaira Brūdere norāda, ka valdības rīkojumā tādas iespējas nav iekļautas – autobusa vadītājs drīkst tirgot vienīgi biļeti. „Kā vienmēr nezināšana neatbrīvo no atbildības – maskai jābūt. Negribas ticēt, ka ir tādi cilvēki, kas par to nav dzirdējuši. Kuldīgas autoostā pie kases ir brīdinošs un arī skaidrojošs uzraksts. Var gadīties, ka reģionālajā maršrutā pasažieru ir tik maz, ka šoferis uzņem arī bez maskas, lai gan tādas atrunas likumā nav. Pieļauju, ka pasažieris steigšus, maska pazuudēta, nav bijis laika aizskriet uz aptieku nopirkt. Diemžēl birokrātijas dēļ autobusa vadītājs šādu pakalpojumu nedrīkst sniegt. Valdība varētu padomāt par atvieglotiem noteikumiem šajā situācijā. Lauku cilvēkiem tas būtu ļoti izdevīgi.”

INSPEKTORI PALĪDZĒJA

Pašvaldības policija masku lietošanu sabiedriskajā transportā sāka uzmanīt jau pagājušās nedēļas nogalē. „Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem tobrīd norma attiecās tikai uz Kuldīgas novadu,” stāsta vecākā inspektore Ineta Meiere. „Vienlaikus inspektori pavēroja, kā notiek starppilsētu autobusus. Bija gan maskas, gan citi aizsegi – tobrīd šalles un lakati vēl bija atļauti. Ja nebija nekā, inspektori iedeva masku un izskaidroja noteikumus. Jāatzīst, ka mūsu pilsētas iedzīvotāji ir ļoti apzinīgi, arī par iebraucējiem sliktu nevar teikt – no pieciem pasažieriem starppilsētu autobusā vienam vai diviem maskas nebija. Šoferi iepriekš dalījās iespaidos, ka laukos šo nosacījumu ievēro mazāk. Trešdien, kad norma stājās spēkā visā Latvijā, inspektori reidā autoostā bija jau agrā rītā – visiem bija maskas.”

VĒL NESODĪS

Pašreiz likumā sods par prasības neievērošanu nav noteikts. Pašvaldības policija izskaidro noteikumus un, ja cilvēkam nav bijusi iespēja masku iegādāties, izsniedz to no novada domes krājumiem.

Daina Tāfelberga

Lašupes uzmanīs pastiprināti

1. oktobrī atkal sācies lašu un taimiņu nārsta sargāšanas periods. Tas nozīmē, ka Valsts vides dienests, kā arī Kuldīgas un Skrundas novada pašvaldības policija lašupes uzraudzīs īpaši.

Liegums būs spēkā līdz 15. novembrim, vajadzības gadījumā laiku var pagarināt. Ir aizliegta jebkāda zivju ķeršana ar mākslīgo ēsmu. Lašu un taimiņu ieguve aizliegta visā Latvijā. Aizliegums neattiecas uz tiem, kas iegūti nespecializētajā zvejā Buļļupē un Daugavā no ietekas jūrā līdz Rīgas HES, kā arī Rīgas jūras līcī no Vecākiem līdz Vaivariem. Saskaņā ar Makšķerēšanas noteikumiem iekšējos ūdeņos paturēt lomā lašus un taimiņus ir aizliegts visu gadu, izņemot īpaši norādītas teritorijas un licencētās mašķerēšanas vietas, savukārt nārsta laikā arī tur lašus ķert nedrīkst. Savukārt lašupēs lieguma laikā makšķerēt aizliegts vispār. Ar šo upju sarakstu un citiem nosacījumiem var iepazīties Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumos.

Par vienu iekšējos ūdeņos nelikumīgi noķertu lasi vai taimiņu zivju resursiem nodarītie zaudējumi ir 715 eiro, bet jūrā – 429 eiro. Nosaka arī administratīvo sodu. Par makšķerēšanas noteikumu pārkāpumu maksimālais ir 350 eiro, bet par rūpnieciskās zvejas pārkāpumu fiziskai personai – 700 eiro, juridiskai – 4300 eiro. Ja konstatēts būtisks kaitējums, draud kriminālatbildība.

Lai zivju resursu uzraudzība notiktu nepārtraukti, Dabas aizsardzības pārvalde aicina iedzīvotājus, dodoties pastaigā un pārgājienos, par aizdomīgiem gadījumiem un iespējamo maluzvejniecību ziņot vides inspektoriem. Tāpat dabas draugi ir aicināti šo laiku izmantot pastaigām un lašveidīgo nārsta vērošanai. Uzvedoties klusi, cilvēku klātbūtne zivis netraucēs, toties vērotāji var iztrāmīt kādu maluzvejnieku un tā pasaudzēt lašus un taimiņus. Tiem, kuri vēlas doties uz lašu nārsta vietām, vēl kādu brīdi jāpaciešas – augstā ūdens līmeņa dēļ nārsta vērošana ir apgrūtināta. Tomēr, pieturoties aukstam un sausam laikam, ūdens upēs varētu kļūt skaidrāks un zivis varētu būt redzamas labāk.

Alberts Dinters

Upīškalnā izmanto mācību municiju

Zemessardzes 4. Kurzemes brigādes štābs informē, ka Kurmāles pagasta Upīškalnā gandrīz visu oktobri rit militārās mācības, izmantojot salūtmuniciju un sprādzienu imitācijas līdzekļus.

Darbības ar mācību municiju šajā poligonā vēl notiks no 9. līdz 11., no 13. līdz 18., kā arī 24. un 25. oktobrī. Izmantotie līdzekļi rada troksni un dūmus, bet cilvēku dzīvību un veselību neapdraud. Zemessardze iedzīvotājiem atvainojas par neērtībām un aicina pret šīm aktivitātēm izturēties ar sapratni.

Alberts Dinters

Skrundā izglābts ugunsgrēkā cietis cilvēks

Naktī no 6. uz 7. oktobri neilgi pēc pusnakts ugunsdzēsējiem nācies traukties uz kādu namu Skrundā, kur dzīvoklī izcēlies ugunsgrēks. Diemžēl šajā nelaimē ir cietušais.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) Saldus un Skrundas ugunsdzēsēji konstatējuši, ka vienā dzīvoklī deg dīvēns (2 m²). Ar kāpņu palīdzību no balkona nocelts cilvēks, kurš bija cietis. Viņš nodots Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam. Ugunsgrēks likvidēts aptuveni pēc stundas.

VUGD atgādina, ka no 1. janvāra visos mājokļos – gan dzīvokļos, gan privātmājās – obligāti jābūt dūmu detektoriem, turklāt privātmājās vēl jābūt ugunsdzēsības aparātam. Dūmu detektors ar skaļu signālu vēstīs par sadūmojumu telpās, lai laikus varētu no bīstamās vietas evakuēties un informēt ugunsdzēsējus.

No 6. oktobra 6.30 līdz 7. oktobra 6.30 Kurzemes brigāde saņēmusi divus izsaukumus uz ugunsgrēku, savukārt Latvijā bijuši 39 izsaukumi: 18 uz ugunsgrēku, 16 uz glābšanas darbiem, bet pieci – maldinājumi.

Alberts Dinters

MODE

„Mani vienmēr interesējuši tērpi, to vēsture un jaunākās tendences, taču man nav svarīgi, kas ir modē šodien,” saka kuldīdzniece GUNTA EDELE, kura Latvijas Mākslas akadēmijā ieguvusi maģistres grādu modes mākslā.

4., 5. lpp.

FOTOGRĀFIJA

Slovākija caur dabas fotogrāfu objektīvu.

3. lpp.

VĒRTĪBAS

Kuldīgas novada muzejā – Ziedoņa muzeja un Kartupeļu Lauka Radio izstādē un nepieredzēts radiožurnāls Kur zeme tā.

2. lpp.

Līdz 25. oktobrim Kuldīgas vecajā rātsnamā skatāma iedvesmojoša rotu un fotogrāfiju izstāde *Rotu balsis*.

Īpaša kolekcija tapusi, Siguldas uzņēmumam *Baltu rotas* sadarbojoties ar a cappella grupu *Latvian Voices*.

KĀ SKAN ROTU BALSIS

Neparastā izstādē šeit viesojas, godinot Baltu vienotības dienu, kurā atceramies žemaišu un zemgaļu apvienotā karaspēka uzvaru pār krustnešu karaspēku Saules kaujā 1236. gadā. Te apvienots rotu dizains, fotogrāfija un mūzika, rosinot cilvēkus apzināties savu izcelsmi un identitāti. Var apskatīt arī citas rotas, piemēram, kazas un vilka tēmu, saules motīvus, senos amuletus un Baltijas jūrmalas akmeņus, kas ietērpti sudrabā un bronzā. Tas papildina priekšstatu par senā un mūsdienu cilvēka rotāšanās paradumiem un jaunām dizaina līnijām.

SIA *Baltu rotas* attīstības vadītāja Laura Geistarde-Šube: „Patiess prieks un pagodinājums viesoties Kuldīgā. Īpaši tāpēc, ka šī ir viena no skaistākajām Latvijas pilsētām – pērlēm, kur radošiem un kultūru mīlošiem cilvēkiem izdevies saglabāt un savienot senatni ar mūsdienām.

Līdzīgas izjūtas raisās, domājot par izstādes konceptu. Kā saka galvenā dizainere Inita Straupe, gan *Latvian Voices*, gan *Baltu rotas* nebaidās eksperimentēt ar mantojumu, sapludinot žanrus un stilus.”

L. Geistarde-Šube uzsver, ka 25 gadus uzņēmuma veidotie darbi bijuši arī starptautiska mēroga izstādēs. Rotas izvēlētas kā dāvanas augstām pašmāju un ārvalstu amatpersonām, piemēram, Dānijas karalienei Margrētei II, Hilarijai Klintonai no ASV un Norvēģijas karaliskajam pārim.

Dziedāt – tā ir laime un atbildība

„Jūtos kā izredzēta. Dziedāšana ir vienlaikus hobijs un darbs – pat naudu par to saņemu. Kad kāds prasa, ko daru, atbildu, ka dziedu. Bieži cilvēks nosaka – tas ir labi, bet viņu interesē arī mans darbs,” smaidot stāsta kādreizējā kuldīdzniece Eva Pērkone, kura Valsts akadēmiskajā korī *Latvija* dzied otrajos soprānos. Tā ir viņas profesija.

TRĪS MUZIKĀLAS MĀSAS

Ar Evu tiekamies Kuldīgā, kur viņa atbraukusi pie mammas Martas. Tas izdodoties retāk, nekā gribētos, bet reizi mēnesī cenšoties dzimtajā pilsētā būt. Dienu ritms ir dinamisks: pamatdarbs profesionālajā korī, vēl trīs dienas nedēļā viņa vakaros Rīgas Doma kora skolā māca dziedāšanu bērniem.

To, ka dzīvi saistīs ar mūziku, Eva zinājusi kopš agras bērnības. „Kad gāju bērnudārzā *Cīrulītis*, pirms izlaiduma katram bija jāuzraksta, kas viņš grib būt. Uz manas kartītes rakstīti: „Eva Rubene – dziedātāja.” Pirmo reizi uzstājos piecu gadu vecumā jauno vokālistu konkursā *Ko tu proti*. Tam mani sagatavoja Kuldīgas 1. vidusskolas dziedāšanas skolotāja Irēna Taube. Mūsu ģimenē vecāki

„Man mūzika ir visa dzīve. Bet klusums ir vismīļākā mūzika,” saka kādreizējā kuldīdzniece Eva Pērkone, kura Valsts akadēmiskajā korī *Latvija* strādā kā dziedātāja.

nav mūziķi, bet vecvecāki spēlēja klavieres, vijoli. Un mēs, visas trīs māsas, esam izmācījušās mūziku: es dziedu korī, Aiga Ķimene Sermītē māca mūziku bērniem, Inga Rubene ir vijoles skolotāja Kandavā.”

ĪSTAIS CEĻŠ, UZ KURA JŪTAS LABI

Kuldīgas mūzikas skolā Eva mācījusies kora klasē pie Marutas

Rozītes. Tā kā meitenei padevis arī sports, pēc pamatskolas sporta skolotāja ieteikusi mācīties to: „Ieteica, bet es paklausīju sirdsbalsij. Man bija pilnīgi skaidrs – nākotne būs mūzika. Tas ir īstais ceļš, un es jūtos ļoti labi.” Mācības turpinājusi Emīļa Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskolā, bet Latvijas Mūzikas akadēmiju absolvējusi kā diriģente. Studiju laikā sieviešu korī *Sakta* bijusi

kormeistera, pati dziedājusi kamerkorī *Ave Sol*. Ilgus gadus Eva vadījusi kori Baltezera jeb Ādažu luterāņu baznīcā. Profesionālajā korī *Latvija* vakancei pieteikusies, draudzenes mudināta.

PIESLĒDZAS KOSMOSS

Kora *Latvija* dalībnieki esot kā 50 cilvēku ģimene ar māksliniecišķo vadītāju un galveno diriģentu Māri Sirmo priekšgalā. Gandrīz visi, arī Eva, vokālās prasmes pilnveidojot pie privātajiem pedagogiem. „Tik daudz mums bijis kopīgu braucieni, tik daudz valstu ir redzētas! Rutīnas nav ne mirkli. Tādā kolektīvā dziedāt ir milzīga atbildība, milzīgs darbs un milzīga laime. Ir bijuši tādi koncerti, dziedāts tādās koncertzālēs, piedzīvotas tādas izjūtas, kas cilvēka apziņai nav aptveramas! Man šķiet, ka tur pieslēdzas arī kosmos. Visi, kas dziedam, skaņā pārtopam par vienu organismu. Dievišķīgas izjūtas! Tā ir sajūta, ko gribu piedzīvot atkal un atkal. Bet tāda nerodas bieži. Tāpēc ir svarīgi, lai es pati un cilvēki man apkārt justos labi, būtu pārliecināti, ka pārzina nošu materiālu. Ja katrs tā jūtas, rezultāts ir fantastisks.”

„Tādā kolektīvā dziedāt ir milzīga atbildība, milzīgs darbs un milzīga laime.”

KATRS IR UNIKĀLS. TIKAI JĀNOTIC

Piedzīvot tik daudz pozitīvu emociju profesionālajā korī, kas savā veidā nozīmējot arī dzīvi uz čemodāniem, Eva var, pateicoties mīļai un saprotošai ģimenei: meitām Paulai, Anastasijai un Lilijai un vīram Ēvaldam. Svarīgākās esot attiecības – attieksme vienam pret otru un attiecības pašam ar sevi. Mūzika palīdzot šo līdzsvaru sevī noturēt. „Dziesmās, ko dziedam, ir arī garīgi teksti. Pašiem neapzinoties, visu laiku esam lūgšanās. Mūziku nevar notēlot: ja to dari, tad klausītājs jūt. Cilvēki jāciena un jāmīl. Svarīgi, lai viņi notic. Ja sev nemelo nevienu brīdi, tad arī citi notic. Tad notiek apmaiņa *dot un saņemt*. Katrā ir milzīgs potenciāls, tikai jāatrod īstā poga, uz kuras uzspiest, lai dvēseli atvērtu. Jāatgādina, ka viņš var. Jāpasaka *paldies*, jāuzslavē. Tas vajadzīgs gan bērniem, gan pieaugušajiem. Cilvēkus var salīdzināt nevis ar kādu citu, bet ar sevi vakardienā. Katrs ir unikāls – katram Dievs devis savu balsi, tembru. Ir sev jānotic.”

Jolantas Hercenbergas teksts un foto

Ceļojums Ziedoņa pasaulē

„Kāpēc esam šeit, ir oficiāla un smieklīgā versija. Oficiāli – šogad svinam Imanta Ziedoņa grāmatas *Kurzemīte 50 gadus*. Smieklīgā daļa ir tāda, ka mēs, komanda, visu reāli izbaudām. Mums patīk – mēs jautrojamies!” tā Ziedoņa muzeja vadītāja Žanete Grende teica izstādes un radiožurnāla *Kur zeme tā* atklāšanā Kuldīgas novada muzejā.

NEVIS SKAITĻI, BET CILVĒKI

Ž.Grende skaidro: „Jaunie cilvēki rausta plecus: „Kas tā *Kurzemīte* ir?” Lai atcerētos, dokumentētu, stāstītu un rādītu, nolēmām šovasar īstenot vairākas ekspedīcijas pa Kurzemi. Ziedonis saka: valstī skaitļi nav svarīgi, svarīgs ir cilvēks. Jo neparastāks, dīvaināks, savdabīgāks un trakāks, jo labāk. Tādus meklējam, lai ar viņiem iepazīstinātu sabiedrību.

Kādā sarunā ar Ziedoni viņš izteica vēlmi, lai šie cilvēki tiktu cildināti. Fonds *Viegli* piecus gadus to darīja apbalvošanas ceremonijā *Laiks Ziedonim*. Bijām noņēmušies ar televīzijām, ar tiešraidēm. Domājām atrast citu formu. Atradām – tā ir izstāde muzejā. Skaisti, ka ir muzeji. Francijas prezidents Makrons atbrauca uz Rīgu, aizgāja uz Okupācijas muzeju – viņam uzreiz viss skaidrs par mūsu attiecībām ar Krieviju. Arī šeit cilvēki ieies

Kuldīdznieki Ģirts un Maija Jankovski izstādes *Kur zeme tā* atklāšanā pie savas ģimenes fotogrāfijas.

brīnišķīgajā Kuldīgas muzejā, un viņiem viss kļūs skaidrs par Ziedoņa *Kurzemīti* un interesantajiem cilvēkiem, kurus atradām ekspedīcijas laikā. Paldies muzejam un novada kultūras nodaļai, ka mums atļauj Pārventā stādīt kartupeļus un taisīt galdus, muzeju sajaukt ar kājām gaisā, veidojot izstādi.”

GAN REDZĒT, GAN DZIRDĒT

Izstāde vairākās telpās paskaidro un interpretē I.Ziedoņa idejas un viņam tuvās vērtības mūsdienās. Mērķis ir ne tikai iepazīstināt ar *Kurzemīti*, bet arī radoši atklāt šajā grāmatā atrodamās idejas. Vienā telpā apskatāmi jauno mākslinieku Elizabetes Klints,

Ginta Rudziša, Jāņa Holšteina-Upmaņa, Sandras Strēles un Kintijas Avenas darbi, kas tapuši, iedvesmojoties no *Kurzemītes*. Atsevišķa vieta atvēlēta radiožurnālam *Kur zeme tā*. Drukātajā formā aprakstīti desmit varoņi – tajā iekļauts *Suitu sievas* Ruča jeb Marijas Steimanes skatījums

Izstādi un nepieredzētas formas radiožurnālu *Kur zeme tā* Ziedoņa muzejs veidojis kopā ar *Kartupeļu Lauka Radio*.

Ekspozīcija Kuldīgas novada muzejā – līdz 22. novembrim, žurnāls nopērkams muzejā, veikalā *Kuuld* un „Zvaigznes” grāmatnīcā.

uz dzīvi, kuldīdznieku Inas Celitānes, Maijas un Ģirta Jankovsku pārliecība, Pedvāles muzeja saimnieka Ojāra Feldberga un citu pārdomas. Ir teksts un fotogrāfijas, bet intervētos kurzemniekus var arī klausīties un redzēt.

Viens no izstādes kuratoriem Toms Treibergs stāsta: „Gan ar izstādi, gan radiožurnālu *Kur zeme tā* mūsu vēlme bija atgriezties pie tās zemes sajūtas, kas aprakstīta *Kurzemīti* un elpo vēl šodien. Gan Kolkasraga krastā, gan Kuldīgas laiskajā idillē, gan uz tikko apstrādāta tūruma, ko apdzīvo putni un dažādās vēja melodijas. Ar katru nākamo ekspedīciju iepriekš pieminētā izjūta pieteicās arvien spēcīgāk. Tā sevi izteica ne tikai dabas vasarīgajās norisēs, bet arī iepazīto kurzemnieku balsīs.”

Inguna Spulniece Lailas Liepiņas foto

IZSTĀDE

Slovākija: ceļot citu acīm

Zaiga Šteina: „Skatieties un priecājieties! Tāpēc jau mēs fotografējam, lai jūs ieraudzītu kaut daļiņu no tā, ko esam redzējuši mēs.”

Līdz 1. novembrim Kuldīgas Mākslas namā skatāma fotogrāfiju izstāde *Ceļojumu piezīmes. Slovākija – vairāku dabas fotogrāfu darbi ar šīs valsts vērojumiem.*

Pirms tam pie skatītājiem tā nonāca vairākās izstāžu zālēs un bibliotēkās Rīgā, tagad sāk savu ceļu pa Latviju.

Stāsta fotogrāfe Zaiga Šteina: „2018. gada oktobrī mēs, dabas fotogrāfi no visas Latvijas, devāmies uz Slovākijas Republiku, lai kontrastiem bagātājā valstī meklētu un iemūžinātu neizmirstamus dabas skatus – no auglīgiem laukiem līdz sniegotām klinšu smailēm. Nometnes vieta bija Liptovski Mikuláša, kas atrodas starp Augstajiem un Zemajiem Tatriem. Šai apkārtnē ielejas mijas ar majestātiskiem kalniem, saulaini brīži – ar lietus šaltīm. Saules staros kalni lepojas ar sudrabetām sniega cepurēm, savukārt lietus tos pārvērš par drūmu noslēpumu apvītām ēnām. Šutova palika atmiņā ar Šutov-

skas ūdenskritumu un taku caur rudenīgu skābaržu mežu. Viens no lielākajiem Slovākijas ezeriem Liptovska Mara mūs sagaidīja apmācies, taču savas pasteltoņu ūdens krāsas papildināja ar spilgtiem otas triepieniem apkārtnes koku lapās. Demanovas ieleja Zemajos Tatos aizrāva ar plašumu un skatu dažādību – no zvannošiem aitu ganāmpulkiem līdz dūmakā ietītām kalnu smailēm.”

Z.Šteina neslēpj prieku, ka braucienā piedalījās viens no vadošajiem dabas fotogrāfiem Andris Eglītis, kurš vairākiem izstādes dalībniekiem ainavu tapšanā bijis gan skolotājs, gan iedvesmotājs. „Mācīties sākām pie Andra Eglīša, iepazīnāmies tuvāk, sākām braukāt pa Latviju, kas ir viena no skaistākajām zemēm, bet beigās jau devāmies arī ārpus tās – uz Čehiju un Slovākiju. Mūs vieno aizraušanās ar dabas fotogrāfiju. Ikdienā strādājam katrs savā profesijā – par pārvadājumu organizētāju, grāmatvedi, projektu vadītāju vai

IT speciālistu. Taču sirdslietas – fotografēšanas – dēļ esam gatavi brīvdienās piecelties vairākas stundas pirms saullēkta, lai paspētu uz īsto vietu un noķertu īsto kadru.

Vispār jau fotografējam visu ko, bet es sāku tieši ar dabas fotogrāfiju. Tagad patīk fotografēt arī cilvēkus, un tā ir ne tikai man, bet arī vairākiem kolēģiem no šīs grupas. Lai rezultāts būtu tāds, kā gribētos, vajadzīga pieredze. Kad atradu pirmās fotogrāfijas, domāju – āprāts! To, kas ir laba fotogrāfija, sāk saprast tikai ar laiku, kad visu esi izgājis soli pa solītim no pašas apakšas. Mācāmies no mūsu meistara, cenšamies savas bildes pamazām uzlabot,” viņa atzīst.

Izstādē ir Slovākijas dabas vērojumi. Tieši vērojumi, uzsver autori, jo tās nav tikai fotogrāfijas, bet arī katra autora vēstījums par pieredzēto. Un par neapšaubāmu vēlmi tur atgriezties.

Inguna Spuleniece

Izstādē piedalās desmit dabas fotogrāfu:
Eva E.Čūdere,
Silvija Danelšone,
Andris Eglītis,
Inese Grizāne,
Jānis Judrups,
Juris Kalniņš,
Dainis Ozols,
Ivars Salmanis,
Zaiga Šteina,
Ēriks Ziibalodis.

JAUNS UN TALANTĪGS

Būt fotogrāfam ir piedzīvojums

„Mans dzīves gājums ir tik raibs, ka nezinu, kur sākt,” par sevi stāstot, saka kuldīdznieks Kristaps Jansons. Jau mazotnē ģimenes ceļojumos viņš bijis galvenais fotogrāfs jeb, kā pats smeļ, ģimenes operators. Lai gan toreiz tas nav bijis nopietni un dzīvē pamēģināts ļoti daudz, pēdējos divus gadus viņš par aicinājumu sauc tieši fotografēšanu.

JĀIEGULDA LAIKS

Kristaps mācījies Kuldīgas pamatskolā, vēlāk Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolā. Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskolas filiālē ieguvis pirmā līmeņa augstāko izglītību komercdarbības organizācijā. Pēc tam izmēģinājis dažādus darbus, sākot ar viesmīlību un beidzot ar celtniecību. Pirms gadiem sešiem pārcēlies uz Rīgu: „Vēlējos atrast sevi. Caur paziņām atradu darbu loģistikā, kas bija pirmais solis Rīgas pasaulē. Vēlāk strādāju mūzikas instrumentu tirdzniecībā. Pats spēlēju basģitāru un bungas, tāpēc nozare nav sveša.”

Tur nostrādāti trīs gadi, bet licies, ka kaut kas jāmaina. „Lai būtu laimīgs, jādara tas, kas sniedz prieku, attīsta un nodrošina finansiāli. Jābūt brīvam – nevar mūžīgi strādāt citam, ieslīgt rutīnā un beigās neko neiegūt,” viņš nopietni saka. Strādājis gadījuma darbus un bijis frīlanceris*. Fotografēt kursus nav mācījies, bet, kā rīkoties ar fotoaparātu, apguvis jau bērnībā, kad ar vecākiem devies ceļojumos.

Rīgā sācis fotografēšanu apgūt pašmācībā, izmantojot internetu: „Tā ir lieta, ko jebkurš var iemācīties, taču visās lietās jāiegulda laiks. Nevajag padoties! Jābūt tik drosmīgam, lai, apzinoties, ka nesaproti, esi gatavs jautāt. Mācījos no pieredzes, no YouTube

Kristaps Jansons divus gadus citīgi fotografē. To viņš apguvis pašmācībā, iedvesmojoties no amata meistariem, vietnes YouTube video un interneta forumiem.

video, forumiem. Vēlējos apkopot informāciju no labākajiem fotogrāfiem. Gandrīz jebkurš var vadīt kursus, bet tas nenozīmē, ka esi labākais. Apskatīju slavenākās fotogrāfijas, lai atvērtu prātu un saprastu, kas ir fotografēšana, ko nozīmē laba bilde.” Kristaps uzsver, ka cilvēki ļoti koncentrējas uz skaistuma standartiem, cenšas visu padarīt perfektu: „Tā ir influenceru** ietekme, ko viņi uzspieduši visai pasaulei. Tas ir sociālo tīklu lāsts, bet tam neva-

jadzētu sekot.”

Kristaps nolēmis pārcelties atpakaļ uz dzimto pilsētu: „Sapratu, ka ir daudz izdevīgāk strādāt šeit nekā Rīgā, jo te dzīve ir lētāka. Kuldīgā cilvēki daudz vairāk strādā kopā, bet Rīgā – katrs par sevi.”

SEVI NEVAJAG IEROBEŽOT

Pašlaik Kristaps fotografē visu: „Neesmu vēl atradis nišu, kurā spētu simtprocentīgi darīt tikai to. Man patīk arhitektūra, au-

Kristaps iemūžina ne tikai cilvēkus un notikumus, bet arī ainavas. Attēlā – Kuldīgas skats.

tomašinas, daba, cilvēki. Esmu fotografējis arī četras kāzas.” Konkurence neļaujot stāvēt uz vietas: „Tas ir godprātības jautājums, kurā brīdī sevi vari saukt par fotogrāfu. Varbūt esi vienkārši cilvēks ar kameru. Būt fotogrāfam ir piedzīvojums – visu laiku mācos. Katrs cilvēks, ko satieku, ir citādāks, un tas ir tik interesanti!” Arī sliktā pieredze esot vērtīga. Dažkārt Kristaps ar rezultātu nav apmierināts, taču tas mudina spējas attīstīt: „Esmu

„Nevajag padoties! Jābūt tik drosmīgam, lai, apzinoties, ka nesaproti, esi gatavs jautāt.”

diezgan paškritisks un vienmēr cenšos sasniegt nākamo līmeni. Ja neesmu izdarījis sev pa prātam, ir sirdsapziņas pārmētumi.” Gadās, ka klienta vīzija nesakrīt ar to, kā fotosesiju iztēlojies Kristaps, tāpēc viņš mudina fotogrāfu izvēlēties, vadoties pēc portfolio, izvērtējot katra pieeju un stilu.

Mīļākā fotosesija bijusi ar kuldīdznieci Ievu Putniņu: „Viņai ir alopēcija.*** Ieva vēlējas parādīt, kā ar to dzīvot un ka nav jābaidās no mājas iziet bez galvassegas. Tas bija satraucoši, jo baidījies, ka atspoguļošu nepareizi, bet, kad fotosesiju sākām, jutu, ka viss būs labi.”

Kristaps vēl nezina, vai tā būs profesija visai dzīvei: „Cenšos sevi neierobežot. Esmu pasaules pilsonis – varētu dzīvot jebkur.” Vēl viņš bērnu un jauniešu centrā bērniem māca skeitbordu un dara dažādus papildu darbus.

* Frīlanceris – brīvmākslinieks, arī ārštata darbinieks, pašnodarbinātais

** Influenceris – sabiedrības vai kādas grupas viedokļa līderis, kas var iespaidot auditorijas domas

*** Alopēcija – matu izkrišana

Elisas Rudzītes
teksts un foto

Jolanta Hercenberga, Guntas Edeles arhīva foto

Kolekcija - stāsts, ko var nolasīt pēc tērpiem

„Mani vienmēr interesējuši tērpi, to vēsture un jaunākās tendences, taču man nav svarīgi, kas ir modē šodien. Labs apģērbs ir ilgmūžīgs – tāds, ko var valkāt desmit gadus. Tas ir labi pašūts no laba auduma. Tāds, kas neapnik un ko gribas vilkt atkal un atkal,” saka kuldīdzniece GUNTA EDELE, kura šogad pēc studijām Latvijas Mākslas akadēmijas dizaina nodaļā ieguvusi maģistres grādu modes mākslā.

RADOŠS IZAICINĀJUMS

Pēdējie divi gadi bijuši aizrautīgi un darbīgi – laiku viņa pilnībā veltījusi studijām, lai gūtu zināšanas un prasmes par to, kas ir sirdslieta.

„Man vienmēr patikusi šūšana. Esmu interesējusies, kādas kolekcijas rada tērpu dizaineri, kā tās attīstās,” stāsta Gunta. „Esmu to pētījusi gadiem, taču mācības Mākslas akadēmijā šķita kā neaizsniedzams sapnis. Tomēr dzīvē tā notiek, ka pārsteidzošā kārtā Itālijā tiek satikti pareizie cilvēki īstajā laikā un sapni piepildās. Mani pamudināja, un es mēģināju. Liels, ļoti radošs izaicinājums. Varētu stāstīt anekdotes, kā man gājās ceļā uz mērķi. Kādreiz nemācēju zīmēt, taču

Agneses Narnickas un Santas Zariņas – modes priekšmetus. Tad vēl zīmēšanas pasniedzēji: Dina Ābele, Valdis Krēšlīņš, Rolands Gross un Andrejs Amelkovičs. Akadēmijas pasniedzēji ir personības, ar kuriem būt kopā pats par sevi ir radošs piedzīvojums un nenovērtējama pieredze. Tāpēc būtu muļķīgi neizmantot visu iespējamo. Maģistrantūra jābeidz ar 80 kredītpunktiem, un es beidzu ar 111. Par katru priekšmetu dod vienu vai divus. Var parēķināt, cik es darīju vairāk, nekā nepieciešams.

Taču tas nebūtu iespējams bez vīra atbalsta. Ulđim vienam pašam divus gadus vadīt biznesu nebija viegli, jo man nekam citam vienkārši neatlika laika. Darba lietas kārtotu akadēmijas bibliotēkā vienlaikus ar studijām.”

„Mācoties ir izveidojies pilnīgi cits priekšstats par to, kas ir tērpu kolekcija un kā tā veidojas. Laba kolekcija ir tāda, kurā pēc tērpiem var nolasīt dizainera pētījumu par kādu tēmu.”

REIZĒ AR BIZNESU

Gunta ar vīru Ulđi Komarovski vada ģimenes uzņēmumu *Oakland LV*, kas ir *SIA Gravas prim* meitas uzņēmums. Tas ir viens no Latvijas vadošajiem ozolkoka grīdas dēļu ražotājiem. Kuldīgā strādā ap 15 darbiniekiem.

Guntas pārziņā lielākoties bijis darbs ar ārzemju klientiem: meklēt noietu, vienoties par pasūtījumu. Pirms viņa ar pilnu jaudu pievienojusies vīra biznesam, 16 gadus Gunta Kuldīgā vadījusi angļu valodas kursu vidusskolēniem un pieaugušajiem. „Man bija ļoti daudz audzēkņu. Rekordskaits – 85 vienā pusgadā. Pati brīnos, kā tas varēja notikt,” atceras Gunta.

„Angļu valodas mācīšana man ļoti patika, bet tas arī patērēja enerģiju, kursi notika līdz vēlam vakaram. Jāsaka, ka diezgan izsīku. Bērnus satiku tikai no rīta pirms skolas un vakarā pirms gulētiešanas. Tad vīra uzņēmums sāka ražot ozolkoka grīdas dēļus, un pienāca brīdis, kad vajadzēja pieslēgties ģimenes biznesam. Kad angļu valodu vairs nemācīju,

beidzot manā dzīvē parādījās brīvi vakari, kurus varēju veltīt tām nodarbēm, kas vēlāk deva iespēju iestāties akadēmijā. Piecus gadus Kuldīgā gāju uz gleznošanas nodarbībām pie Ievas Vitolas-Lindkvistas. Divus gadus privāttundās apguvu porcelāna veidošanu pie nu jau aizsaulē aizgājušās Marutas Raudes. Ceturšos gadus Rīgā pie pasniedzējas Gunitas Žīzkunes mācījos apģērba konstruēšanu un šūšanu.”

KRAUKŠĶĪGA KLEITA

Maģistra darbu, ko veido teorētisks pētījums un tērpu kolekcija, Gunta aizstāvējusi uz deviņi. Darba vadītāja bijusi Santa Zariņa. Pētīti trīs modes mākslinieki, kuri devuši nenovērtējamu ieguldījumu: itāļu izcelsmes dizainere Elza Skjaparelli, francūziete Koko Šanele un spānis Kristobals Balensiaga.

„Savu kolekciju veidoju, iedvesmojoties no viņiem. Pētot mūsdienu modes pasauli un idejas jaunākajās skatēs, rodas priekšstats, ka dizaineri konkrētos periodos domā vienādā virzienā un ka modes pasaule darbojas sinerģijā. Mani interesē fakts, ka skatēs pavid vienādas tēmas un krāsas. Dizaineri iedvesmu meklējuši noteiktos modes vēstures periodos vai arī iedvesmojušies viens no otra. Idejas lido gaisā, un kolekcijās parādās tiešas vai netiešas analogijas. Pētīju šo trīs mākslinieku ieguldījumu. Meklēju, kur viņu rokkraksts nolasāms mūsdienu tērpu kolekcijās.

Manuprāt, diženos modes dizainerus nevajag citēt. Nav iespējams pārveidot kaut ko unikālu. Tad to var tikai sabojāt. Ja no kāda mākslinieka iedvesmojies, tas nenozīmē, ka tev jākopē. Tas, ko redzi viņa darbos, jātransformē pēc savām sajūtām. Klausoties sajūtās, nonācu līdz kanādiešu krokošanas tehnikai. To izmanto spilvenos, aizkaros. Viena kolekcijas kleita ir radīta, iedvesmojoties no kādas Koko Šaneles 1937. gada kleitas. Man ļoti patika *kraukšķīgās* piedurknes. Ja abas kleitas saliktu kopā, tās būtu pilnīgi atšķirīgas. Sākot strādāt pie kolekcijas, nekad nezinu, kāds būs rezultāts.”

„Kolekcija *Zibatmiņu skulptūras* ir mans veltījums jeb pieminekļis pagātnes modes izcilībām. Klasiskās vērtības nevajag pārveidot – tās var vien papildināt, transformējot atbilstoši 21. gadsimta izjūtām. Esmu centusies piedāvāt savu redzējumu, ilgtspējīgas skulpturālās konstrukcijas papildinot ar formu, līniju un ideju zibatmiņās balstītām interpretācijām.” Modele: Dana Stuce.

„Nevajag diženos modes dizainerus citēt. Nav iespējams pārveidot kaut ko unikālu. Tad to var tikai sabojāt. Ja no kāda mākslinieka iedvesmojies, tas nenozīmē, ka tev jākopē. Tas, ko redzi viņa darbos, ir jātransformē pēc savām izjūtām.”

„Esmu par ilglaicīgu modi, kas neapnik. Mans moto: „Less is more” jeb „Mazāk ir vairāk”. Ja taisa ko ļoti sarežģītu, ļoti smalku, robeža starp gaumi un bezgaumību ir viegli pārkāpjama,” uzskata modes dizainere Gunta Edele.

NO ŠOKOLĀDES LĪDZ VERDZĪBAI

„Mācoties ir izveidojies pilnīgi cits priekšstats par to, kas ir tērpu kolekcija un kā tā veidojas. Modes dizains ir zinātniska disciplīna, un labā kolekcijā pētījuma tēmai būtu jābūt nolasāmai,” skaidro Gunta. „Varu pastāstīt, kā kolekcija top. Katrai apakšā ir kāds stāsts un ideja, ko pateikt. Tas nav tā, ka tiek sašūtas smukas kleitas un nosauktas par kolekciju. Katra detaļa ir pamatota. Akadēmijā, veidojot kolekciju, pirmo pusgadu tiek pētīta tēma, ko esi izvēlējies, notiek eksperimenti ar audumiem un materiāliem. Tad tiek veidotas skices un atsijāts liekais.

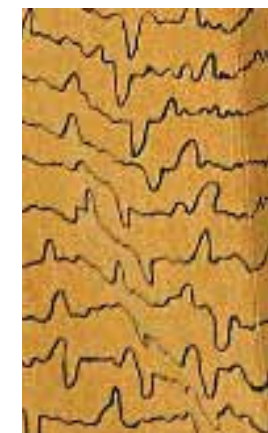
Iepriekšējā gadā kolekcijai izvēlējās šokolādes tēmu. Sākotnēji likās *forši* – garšīgi, saldi. Pētīju, kā šokolāde rodas. Un nonācu līdz faktam, ka kakao plantācijās Ganā un Ziloņkaula krastā vien strādā apmēram divi miljoni bērnu no pieciem līdz 17 gadiem, vairāk nekā 500 000 ir iesaistīti piespiedu darbā. Šis darbs kaitē bērnu fiziskajai un garīgajai veselībai un liedz viņiem iegūt izglītību. Notiek tirdzniecība ar bērniem. Viens maksā vismaz 230 eiro, cenā iekļauts transports un nenoteikti ilga bērna izmantošana. Vairums nekad nesaņem samaksu par darbu. Zinot šo, šokolāde iegūst rūgtumu.

Tad, kad tēma izpētīta, rodas kolekcijas izjūta un tiek zīmētas skices. Sākumā ar tām man gāja ļoti grūti – nesapratu, ko pasniedzēji no manis grib. Uztaisīju vienas skices, bet pasniedzēja saka, ka plantācijā strādājošā meitene vairāk atgādina kādu tepat Rīgā dzīvojošu vegāni, kura dzer dabīgus augļu kokteiļus, nevis verdzībā nomocītu bērnu. Jāpārzīmē. Daudz reižu dzirdēju, ka skices neder – tā nav kolekcija. Pašapziņai stipri nācās ciest, tika lietas asaras... Taču vienā brīdī kaut kas mainījās, un sāku saprast, ko no manis vēlas. Un kolekcija iznāca.”

DIŽCILTĪGS UN CĒLS

Tērpi ir ar Guntas izveidoto zīmolu *Edel*. Vācu valodā tas nozīmē *dižciltīgs* un *cēls*. Viņas īpašais rokkraksts ir ar roku nošūtas dekoratīvas vīles. Radot apģērbu, daudz izmantots roku darbs, kas apģērbam piešķir auru un tādu sajūtu, ko nevar panākt ar šujmašīnu. Izmantots Itālijā pirktis audums, ko Gunta pati krāsojusi.

Viņa to darot prieka pēc: „Latvijā, kur kreklis lētajos zīmolu veikalos maksā tikpat, cik tasīte kafijas, kā biznesu to nesaredzu. Turklāt valsts politika nav uzņēmējdarbību stimulējoša.” Studijas labprāt viņa turpinātu porcelāna apstrādē, jo ar šo materiālu īpaši patīkot strādāt. Vai tas izdosies, grūti teikt. Uzmanība atkal esot jāvelta ģimenes biznesam.

„Kad kostīms bija gatavs, tam vajadzēja uzziņēt apdruku. Daudziem šis raksts asociējas ar sirdspukstiem, bet mana ideja bija atdarināt bērnu rokkrakstu. Tāda bērna, kurš vēlas iemācīties rakstīt, bet vēl to neprot, jo viņam nav dota iespēja mācīties skolā. Pati baidījies kostīmu sabojāt, tāpēc palūdzu draudzeni, mākslinieci Lindu Lūsi (galerijas *Istaba* īpašnieci) to apzīmēt,” stāsta Gunta.

TĒRPI NO KOLEKCIJAS ŠOKOLĀDES CEĻOJUMS

„Šis salda šokolādes valdzinājums! Krāsas un garšas kārdinājums... un rūgtā patiesība. Pasaules lielo nāciju tikumi, paražas, ētiskās un estētiskās vērtības ir mainījušas planētas dabas resursu statusu. Šokolāde sasniegusi kulta līmeņa statusu – klātesoša visu svētku rituālos un ieteikta kā vērtīgs enerģijas avots, tai pašā laikā kakao iegūšanā Āfrikā notiek bērnu paverdzināšana.

Mans mērķis ir rosināt cilvēku – patērētāju, epikūriešu un garšas lietpratēju – pārdomas par reālo situāciju, sniegt savu ieguldījumu ētiskas ražošanas principu stiprināšanā. Kolekcijas vēstījums nav informatīvs – tas rada jautājumu, nevis atbildes. Tas ir pretrunīgs kā pati šokolāde: spēcīga un intriģējoša, paveidīga un dumpinieciska, nestrēdīga un spontāna.

Sekosim jaunus meitenes pasaules atklāsmē! Kāda brīnumaina iemesla dēļ pēc verdzībā pavadītiem gadiem viņa kļuvusi brīvs cilvēks un kā labas gribas vēstniece bērnu darbaspēka izmantošanā apceļo pasauli.” /No kolekcijas anotācijas./

Kristīnes Madjares foto

Madaras Saicānes foto, studijas *Vacatio* modeles

Jolantas Hercenbergas foto

Ko hercogi Ketleri lasīja franciski?

Jezuītu priesteris un franču gramatiķis Dominiks Buūrs (*Dominique Bouhours*) 17. gadsimta beigās raksta, ka Eiropā ir maz valstu, kurās nepārvaldītu franču valodu. Kurzemes un Zemgales hercogiste ir to valstu skaitā, kurās franču valoda nebūt nav sveša, jo par to liecina hercogu bibliotēkas grāmatas.

Kurzemes hercogu bibliotēkas uzkrājums veidojies Ketleru laikā: no pirmā hercoga Gotfrīda Ketlera līdz priekšpēdējam pārstāvim Frīdriham Vilhelmam Ketleram, t.i., no 1561. līdz 1701. gadam – 140 gados. Bibliotēka sāka veidot Kuldīgā (toreiz *Goldingen*), pēc tam pārcelta uz hercogistes galvaspilsētu Jelgavu (toreiz *Mitau*).

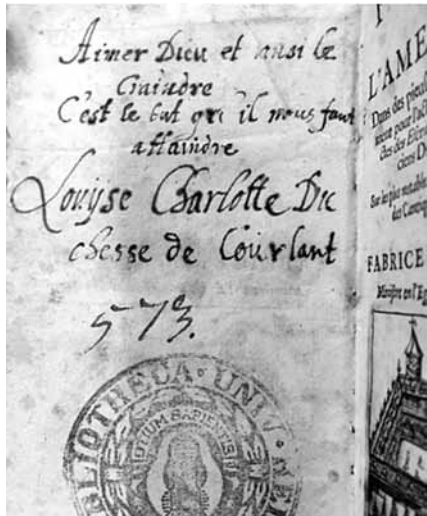
Hercogu bibliotēkā, kā tolaik ierasts, grāmatas bija sadalītas pēc formāta trīs grupās: lielākās – *in-folio* atkarībā no papīra, aptuveni 60x40 cm, vidējās – *in-quarto*, mazākās – *in-octavo, minoris*, pati mazākā ir teju plaukstas lielumā. Tematiski visas sakārtotas teoloģijas, medicīnas, tiesību, filozofijas un vēstures sadaļā. Tomēr, no mūsdienu skatpunkta raugoties, sadalījums ir aptuvenš, un daudz tēmu slēpjas aiz sadaļas *Vēsture un filozofija* mazā galavārdiņā *etc. jeb utt.*

Hercogu bibliotēkā iekļauti izdevumi dažādās valodās – pārsvarā vācu, latīņu, zviedru, holandiešu, itāļu un arī franču. Tematiski sakopoto grāmatu skaits un no tā franču darbu skaits nav pārāk liels – 182 no 2716. Tomēr, izvērtējot dažādību un saturu, varam pieņemt, ka īpašniekiem tie nav bijuši gadījuma rakstura pirkumi vai nejaušas dāvanas. Turklāt dažādās izcelsmes vietas liecina vai nu par pasūtījumu, vai ceļojumā ar nolūku iegādātu sējumu.

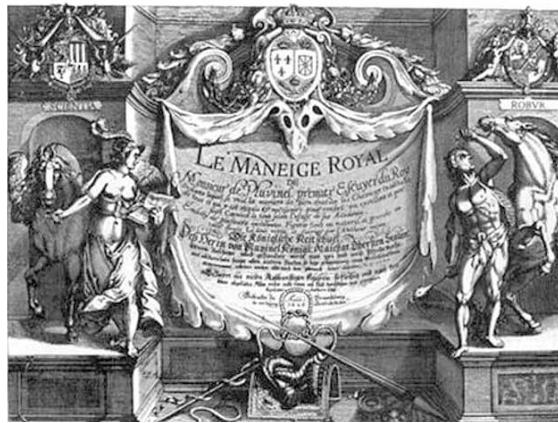
PIRMĀ UN PĒDĒJĀ

Senākā grāmata franču valodā bibliotēkas katalogā ir 1530. gadā Parīzē impozantā *in-folio* formātā izdotās Žana Fruasāra hronikas (*Les chroniques de Messire Jehan Froissard*). Autors ir 14. gs. beigu hronists un apraksta Renesansi Francijā un Anglijā, kā arī sniedz ziņas par Simtgadu karu (1337–1453), īpaši pievēršoties bruņniecības tikumu un drosmes tēlojumiem. Šīs atmiņas izdotas vairākkārt, vienmēr raisa interesi un kalpo arī kā vēstures avots un drosmes paraugstundas.

Kopā katalogā ierakstītas deviņpadsmit 16. gs. grāmatas franču valodā, tās pārsvarā ir reliģiskas ievirzes. Pārējās attiecas uz vēlāku laiku, bet pašā 17. gs. nogalē ienāk vēl dažas: Pjēra Žurjē (*Pierre Jurieu*) *Dievbijības prakse jeb traktāts par Dieva mīlestību (La pratique de la devotion, ou traite de l'amour divin)*, kas izdots 1700. gadā Roterdamā, un 1699. gadā Stokholmā izdotais Elija Puarjē (*Helie Poirier*) sarakstītais baleta teksts *Diānas uzveiktā (Le vaincu de Diane)*. Pats balets uzvests Zviedrijas karalienes Kristīnes galmā 1649. gada novembrī par godu karalienes lēmumam neprecēties,

Fabrisa de Labaskūra Amsterdamā izdotā grāmata *Uzticīgās dvēseles dievbijība* ar Kurzemes hercogienes Luīzes Šarlotes ierakstu franču valodā.

Antuāna de Plivinela bilingvālā (franču un vācu valodā) 1626. gadā izdotā grāmata *Karaliskā jāšanas skola*.

un izrādi noskatās arī slavenais franču filozofs Renē Dekarts (*René Descartes*).

FRANČU GRĀMATU EIROPAS GEOGRĀFIJA

Hercogu bibliotēkas franču grāmatas iespiestas Parīzē, Amsterdamā, Leidenē, Ženēvā, Havrā un citur – to ģeogrāfija 17. gs. bija visai plaša, un lielākā tiesa tapusi tieši šajā laikā. 16. gs. beigu un 17. gs. sākuma franču darbu skaitā dominē Ženēvas izdevumi, un vispirms runa ir par teoloģiskajiem. Tur ir Bībele, Jaunā derība, sprediķu krājumi un protestantisma pamatpostulātus skaidrojoši darbi. Viens izņēmums attiecinās hercogu interesi par romāņu valodām: *Trīs valodu – spāņu, franču, itāļu – vārdnīca* 1623. gadā.

Jādodomā, ka hercoga Jēkaba precības 1645. gadā ar Brandenbargas kūrfirsta meitu Luīzi Šarloti, kas pēc kristības bija kalviniste, ne vien veicināja šīs konfesijas piekritēju ieplūšanu Kurzemē, bet arī sniedza iespēju papildināt bibliotēku. 16. gs. beigu un 17. gs. sākuma franču teoloģisko izdevumu ar kalvinisma ievirzi nonākšanai šeit varētu būt vismaz divi skaidrojumi – tie iegādāti hercoga Gotharda un viņa dēlu valdīša-

nas laikā, vai arī Luīze Šarlote bibliotēku bagātinājusi ar savas ģimenes grāmatām. Hercogienes dievbijību attiecināšana Amsterdamā izdotā Fabrisa de Labaskūra (*Fabrice de la Bassecour*) *Uzticīgās dvēseles dievbijība (La Piété de l'âme fidèle)*, 1649), kuras pirmajā lappusē viņa ar roku ierakstījusi vārsmas franču valodā, ka Dievu mīlēt un no tā būties ir mērķis, uz kuru jātiecas.

Nozīmīga daļa franču grāmatu vēltīta arhitektūrai un jāšanas mākslai, un izdevumi lielākoties izceļas ar poligrāfisko kvalitāti. Skaistākā arhitektūras grāmata neapšaubāmi ir Amsterdamā izdotā Heinriha Hondiusa (*Henricus Hondius*) *Pieci arhitektūras orderi: toskāņu, doriskais, joniskais, korintiskais un kombinētais (Les Cinq Rangs d'Architecture a scavoir: Tuscanne, Dorinque, Ionique, corinthiaque et composée, 1620)*, kur detalizētās gravīrās attēloti ēku kopskati un iekļautība ainavā, atsevišķas daļas un tehniskie zīmējumi. Atliek minēt, vai šis izdevums ietekmējis būvniecību Kurzemē. Vēl liela, krāšņi ilustrēta bilingvāla (franču-vācu) grāmata ir *Karaliskā jāšanas skola (Le maneige royal / Die königliche reitschuel,*

1620. gadā Amsterdamā izdotais Heinriha Hondiusa arhitektūras albums *Pieci arhitektūras orderi: toskāņu, doriskais, joniskais, korintiskais un kombinētais*.

Onorē Dirfē 1607. gadā izdotā romāna *Astrē* pirmā daļa.

1626), kuras autors ir Antuāns de Plivinels (*Antoine de Pluvinel*), Francijas karaļu Anrī III un Anrī IV galvenais staļļmeistars, kā arī Luija XIII jāšanas skolotājs. Tā izdota Braunšveigā, un nokļūšanu Kurzemē varētu būt veicinājis fakts, ka Braunšveiga bija Hanzas savienības pilsēta.

PARĪZĒ IZDOTĀS

Ievērojama daļa hercogu grāmatu nākušas klajā Parīzē – no 182 vienībām 68. Francijā jau no viduslaikiem izdevēji atradās universitātes aizbildniecībā, tādējādi, lai baudītu privilēģijas, tiem savas tirgotavas bija jāizvietojas universitātes kvartālā. Parīzē tas ir Lafīņu kvartāls, grāmatnieku vieta ir Svētā Žaka iela. Taču pamazām rodas citas pievilcīgas vietas, īpaši Sitē salas pils, kuras tuvumā grāmatnieki izdod un pārdod juridisko literatūru un beletristiku.

Šāda produkcija atrodas arī hercogu bibliotēkā. Runa ir par vidējiem vai maziem, parocīgiem sējumiem, kas piemēroti aktīvu ļaužu dzīvesveidam un kurus varēja ērtāk novietot vai paņemt līdzī ceļojumā. Vairākus ievērojamo Sitē pils grāmatnieku Antuāna de Somvila (*Antoine de Somerville*) un Ogistēna Kurbē

(*Augustin Courbé*) darbus, kas izdoti no 1630. līdz 1650. gadam, lasījuši arī hercogi Ketleri, visticamāk, Jēkabs un viņam pietuvinātie. Bibliotēkā atrodas valodu apguvei vēltītā Antuāna Udēna (*Antoine Oudin*) grāmata *Patīkami dialogi, veidoti spāņu un papildināti itāļu, vācu un franču valodā (Dialogues fort recreatifs composez en espagnol, et nouvellement mis en italien, allemand & françois, 1650)*, slavenā filozofa, valstsvara Lielā Anglijas kanclera Frensisa Bēkona morāles un politikas raksti (*Les œuvres morales et politiques de messire Francois Bacon Grand Chancelier d'Angleterre, 1637*) un citi laicīgām tēmām vēltīti darbi.

Vienīgais hronoloģiskais izņēmums, kurš šajā divdesmitgadē neiekļaujas, ir Sitē pils grāmatnieka Tusēna di Brē (*Toussaints du Bray*) izdevums, agrāk klajā laistais Onorē Dirfē (*Honoré Durfé*) romāns *Astrē (l'Astrée, 1607)*. Šis pastorālais romāns ir ievērojams 17. gs. literārais darbs, dažkārt saukts par *romānu romānu* – apjoma dēļ (piecas daļas, katra 12 grāmatās, 40 stāstu, 5399 lappuses), bet tas arī gūst panākumus visā Eiropā un tās galmos. Pats interesantākais: tas pirmoreiz publicēts no 1607. līdz 1627. gadam un hercogu bibliotēkā atrodas tieši pirmā daļa un pirmais izdevums – zināmā mērā bibliogrāfiska vērtība.

No universitātes kvartāla Svētā Žaka ielas hercogu bibliotēkas katalogā ir vien divu izdevēju grāmatas: Deprē (*Desprez*) klajā laistās franču virsnieka Luī Deponī (*Louis De Pontis*) atmiņas (*Memoires, 1676*) un Olivjē de Varenna (*Olivier de Varennes*) izdotā *Franču ķirurģija (Chirurgie françoise, recueillie par M. Jacques Dalechamps, 1610)* – praktisks izdevums ar iespaidīgām cilvēka ķermeņa un ķirurģisko instrumentu ilustrācijām. Varētu noderēt gan profesionāļiem, gan iesācējiem.

Varam konstatēt, ka visvairāk krājumā ir ap 17. gs. vidu iespiesto grāmatu, un tas sakrīt ar hercoga Jēkaba valdīšanas laiku no 1642. līdz 1681. gadam. Ekonomiskais uzplaukums Kurzemes hercogistē un zeļošie tirdzniecības sakari bija veicinājuši ne tikai materiālu labklājību, bet arī franču izdevumu uzkrājumu. Vienā grāmatnieku vietā – Sitē pilī – pāris gadu desmitos izdoto laicīga satura darbu iegāde varētu liecināt, iespējams, par ceļojumu 17. gs. 30. gadu vidū, kas raisījis interesi par franču kultūru un zināšanu diversifikāciju.

DARI PATS!

Veste – šallēm iedota otrā dzīve

„Labas lietas nevajag mest ārā. Tām var dot otro dzīvi,” atzīst kuldīdzniece Ina Celitāne.

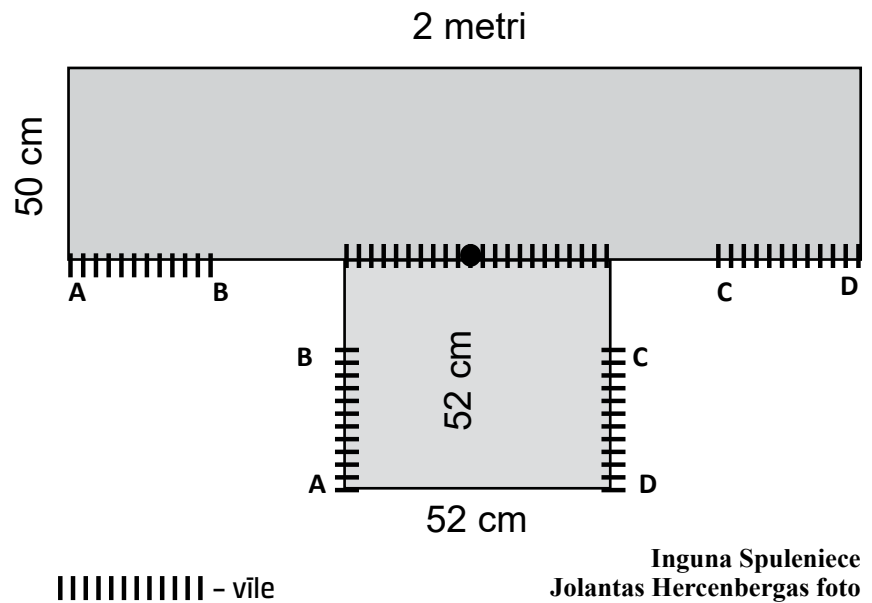
Tirot skapi, viņa atklājusi, ka krājumos ir dažāda materiāla šalles un lakatiņi, bet roka neceļas izmest. Pēc žurnāla *Burda* savulaik atrastas piegrieztnes tos viegli pārvērst elegantās un gaisīgās vai aukstā laikā sildošās vestēs. Vestes pēc šīs piegrieztnes var darināt arī no auduma gabaliem vai pat adīt.

Soli pa solim

- Jāizvēlas divas saskaņota auduma šalles. Viena veidos vestes priekšdaļu, otra – aizmuguri. Vidēja auguma sievietei jāraugās, lai garākā būtu 2 m gara un 50 cm plata, bet no īsākās jāveido aptuveni 52x52 cm kvadrāts. Ja garā šalle ir īsāka, to var pārgriezt, vidū iestīķējot citas šalles gabalu, piemēram, ar interesantu rakstu.

- Atrod garākā auduma gabala viduspunktu, iecentrē īsāko un piešuj.

- Pēc tam sašuj abu šaļu malas (sk. piegrieztņē), atstājot vietu rokām. Vesti veidojot, var izvēlēties šalles ar bārkstīm, malu apdarināt ar kontrastējošu samtu vai cita auduma lentīti.

Inguna Spuleniece
Jolantas Hercenbergas foto

MANS KULTŪRAS NOTIKUMS

Svešiniece starp svešiniekiem

Kuldīdzniece Ieva Putniņa dalās iespaidos par Arnolda Andersona izstādi *Svešinieks*, ko no 10. līdz 20. septembrim varēja apskatīt konceptuālajā mākslas telpā D84 Rīgā. Viņu aizrāvis gleznu oriģinālais izpildījums un dziļā doma, tāpēc pie katra darba pavadīts krietns laiks, iegrimstot mākslinieka iztēles pasaulē.

„Gleznas, ko pamanīju caur logu garāmejojot, uzreiz radīja vēlmi ieiet iekšā. Man palaimējās iepazīties arī ar pašu mākslinieku – rīdzinieku, kurš studējis Londonā un kuram bijušas izstādes dažādās valstīs. Viņš pastāstīja, ka, ilgu gadu dzīvojot ārzemēs, esot sajūta – tu tur neesi īsti piederīgs un jūties kā svešinieks, taču, arī atgriežoties dzimtenē, esot sajūta, ka esi svešais starp savējiem. Mentalitāte ir mainījusies. Dzīvojot citur, ceļojot, sastopot dažādu rasu un tautību cilvēkus, vairs nevari būt tas pats. Katrs tev ko iemāca, pastāsta, parāda, liek apziņai atvērties.

Runājot ar mākslinieku, sapratu, ka jūtos tieši tāpat, kaut gan pēc astoņu gadu prombūtnes no Latvijas jau sāku pierast pie mūsu sabiedrības, kas ir ļoti radoša, izpalīdzīga un pretimnākoša. Mums tikai pietrūkst dziļākas sarunas, vienam otru uz klausot un izprotot. Devos arī uz izstādes atklāšanu. Zīmīgi, ka, beigās ar visiem sadraudzējoties, biju kā svešiniece svešinieka izstādē par tēmu *Svešinieks*. Bija ieradusies dažādi mākslinieki, sabiedrībā pazīstamas personības, arhitekti un tērpu dizaineri.

Arnolda geznas liek iedziļināties un filozofēt. Manuprāt,

Ieva Putniņa ar mākslinieku Arnoldu Andersonu.

tā ir izdevusies māksla, kas rosina prātu domāt. Skatoties uz gleznām, sākumā nodomāju, ka māksliniekam ir ap 60. Stils un tehnika ir ļoti izkopta, taču viņam ir tikai 29 gadi. Iespēja vērot mākslu un būt kopā ar autoru radīja ļoti daudz pozitīvu emociju. Sen nebiju saņēmusi tādu enerģijas, pozitīvisma, radošuma un iedvesmas lādiņu. Es vienmēr iesaku izlasīt gleznu aprakstus un uzzināt autora ideju. Katrā Andersona darbā ir nezināma figūra, anonīms siluets, kas ir daļa no gleznas, bet vienlaikus svešs tēls tās telpā, tādējādi akcentējot monumentālā tēla vientulību un pašprietiekamību konkrētajā vidē.

Jēdziens *svešinieks* var raksturot ne vien ārēju nezināmību, bet arī to, kas esi tu pats. Šajā laikā, kad notiek globāli, visaptveroši, apokaliptiski notikumi, pilnībā sveši un nepiedzīvoti mūsu paaudzei, atrodamies pārmaiņu priekšā, un atklāsim katra attieksme pret svešiniekiem jeb nesen iepazītiem cilvēkiem, kuri nejausi var kļūt par mūsu ģimeni vai labākajiem draugiem.”

Elisa Rudzīte

PĀRDOMAS

Maska, es tevi pazīstu!

Ieva Rupenheite, īpaši Kurzemniekam

Pēc oficiālo vizīšu fotoattēliem, kuros varēja vērot valsts pirmās amatpersonas un delegāciju locekļus pandēmijas laikam atbilstošos aksesuāros, iestājās tāds kā apstulbums. Īpaši šo mulsumu izraisīja pirmo lēdiju centieni sejas maskas pieskaņot tērpiem. Turklāt neveiklo sajūtu padziļināja tas, ka stilu eksperti elektroniskajos medijos atzinīgi izteicās par maigi rozā kostīmu un tam tonāli pieskaņoto sejas masku vai gaiši zilo kostīmu un atbilstošo sejas aksesuāru. Vai tiešām tikai medicīniskiem nolūkiem radītais priekšmets ir jāpieradina mūsu apziņai kā aksesuārs? Ja iegipsētu kāju izdaiļo ar kalnu kristāliem un ietērpj miesas krāsas triko, vai tiešām tiks pieņemts, ka cilvēks ir vesels? Iespējams, kādam tā tiešām liksies, un tomēr tā nav norma. Tieši tāpat kā pašreizējās apstākļos norma ir, izejot sabiedrībā, lietot sejas masku.

Šie, protams, nav pasaulē pirmie aizsargmasku lietošanas laiki. Tālajā 1619. gadā franču ārsts izgudroja visiem zināmo aizsargtērpu, kura standarti bija šādi: „Deguns ir 15 centimetrus garš, knābja formā, papildīts ar smaržvielām. Zem mēteļa mēs valkājam zābakus no kazas ādas un blūzi ar īsām piedurknēm. Cepure un cimdi ir veidoti no tādas pašas ādas kā blūze. Uz acīm – brilles.”

Eiropu 17. un 18. gs. postīja kari un tiem sekojošās epidēmijas, starp kurām postošākais bija mēris. Tālaika ārsti uzskatīja, ka sastāvējušies gaisa tvaiki ir pieķerties pie apģērba šķiedrām un tādā veidā tikt pārņēsti, tāpēc mētelis, bikses, zābaki un cimdi tika darināti no ievaskotas ādas, kas nosedza pilnīgi visu ķermeni. Mēra ārsti nēsāja arī īpašas melnas cepures, lai citi tos varētu viegli atpazīt.

Tomēr sejas aizsargmaskas, kādas pazīstam šodien, pirmo reizi parādījās 19. gs. beigās. Auduma aizsargmasku pirmo reizi izmantoja franču ķirurgs Pols Bergers

1897. gadā kādā operācijā Parīzē. 20. gs. sākumā maskas sāka lietot aizsardzībai pret infekcijas slimībām. Buboņu mēra uzliesmojuma laikā 1910. gada rudenī ķīniešu ārsta radītās maskas bija pirmās, kas pārbaudītas aizsargāja lietotājus no baktērijām. Šī pieredze iedvesmoja izmantot maskas arī 1918. gadā t.s. spāņu gripas pandēmijas laikā. 40. gados sejas maskas tika izgatavotas no marles, un tās izmantoja tamdēļ, lai medmāsas pasargātu no tuberkulozes.

Protams, mūsdienu dizaineri prot pārsteigt un ir radījuši dizainu pat respiratoram ar sejas atpazīšanas funkciju viedierīcēm, lai valkātājs varētu atbloķēt savu aifonu, valkājot sejas masku. Aizsargmasku pamatā ir respiratori, kas tiek apdrukāti individuāli pēc pasūtītāja iesūtītas fotogrāfijas. Idejas autore ir amerikāņu māksliniece Daniela Baskina (*Danielle Baskin*). Rezultāts ir nekustīga, iespējams, pat smaidoša seja. Toties viedierīce atpazīs. Tas nekas, ka jūsu kaķis šausmās bēgs un suns rūs.

Īpaši veidotais sejas masku dizains neglābj no tā, ka maska jālieto, šie daiļuma centieni diemžēl neglābj kailo karali – mūsu laiku – no kailuma, no īstenības. Un izlikšanās lai paliek galmam.

APSKATS

Katriona Luīze Rožlapa, mākslas zinātniece

Ainā ienāk mākslas smagsvari

Tas ir novērots, ka rudentiņš – bagāts vīrs, īpaši ar spilgtu mākslas notikumu un izstāžu atklāšanu, cildinot iespaidīgo jauno vai kanoniskas vērtības. Šis laiks nav bijis itin ne ar ko citādāks, taču īpašs ar savu – ne tikai Latvijas – mākslas cildinājumu, grandiozo muzeju krājumu vērtību apzināšanos, bet arī ar pavisam jaunu mākslas telpu atvēršanu, mākslas ainā iepludinot īstenu svaigumu.

Zuzeum

Rīgas mākslas scēnā sevi spilgti pieteikusi mākslas centra *Zuzeum* pirmā izstāde *Mēs dzīvosim. Mūsdienas māksla Zuzānu kolekcijā*. Tā aplūkojama līdz 8. novembrim un atver pavisam citādu mākslas telpu, ļaujot Rīgā ienākt svaigām, izteikti modernām vēsmām. Mākslas cienītāji jau sen bija pelnījuši nedaudz novitātes, un ar jauno *Zuzeum* alkas pēc kā Latvijā nepieredzēta tiek apmierināta. Te aplūkojamie mākslas darbi ir izteikti laikmetīgi, risina mūsdienās noteiktajā vidē aktuālās problēmas, jautājumus, kuri bez kuratora stāstījuma, iespējams, nav acīmredzami nolasāmi, ļaujot skatītājam baudīt *tīro* mākslu. Tomēr jāsaprot, ka patīkamais satraukums, telpas plašums un iespējas iejūsmināties krietni vairāk par pašu izstādi, kas, lai arī nostrādāta, tomēr paliek rūpnīcas rekonstruēto telpu spožuma ēnā. Apmeklējums noteikti būtu baudījums, gan redzot, kā Rīgā ienāk citas mākslas vēsmas un moderna izstāžu pieeja, gan novērtējot arhitektūras revitalizāciju.

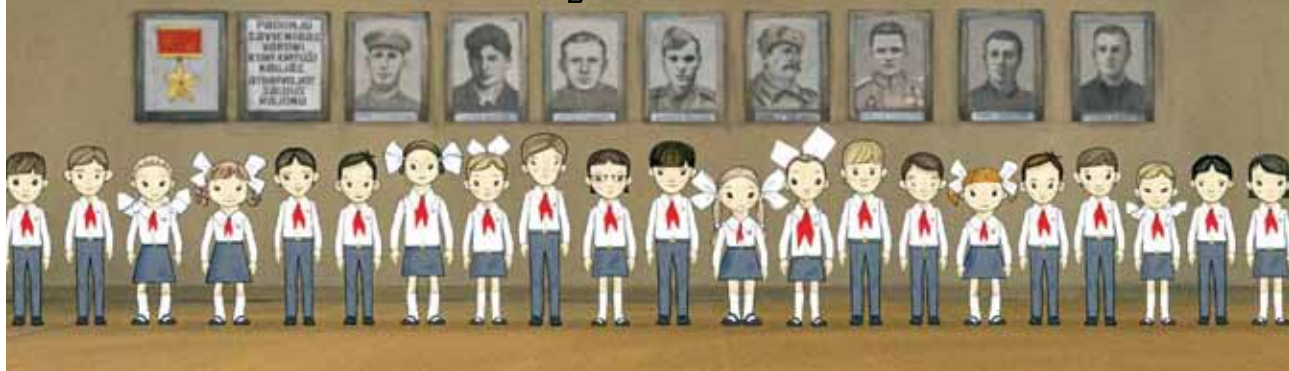
Mākslas muzejs Rīgas birža

Mūsu vēsturē ir liels spēks un vērtība, un tas liek vien nopriecāties, ka līdz 13. decembrim Lielajā zālē izvēsta izstāde *Mūsu muzejs. Valsts mākslas muzejam – 100*, veltot to Burkarda Dzeņa vadītā muzeja simtgadei. Tas ir ceļojums laikā, skrupulozi aptverot Valsts mākslas muzeja izveidi, kolekcijas veidošanos, svarīgākos darbiniekus, parādot attiecības ar agrīnāk dibināto Vilhelma Purviša vadīto Rīgas pilsētas mākslas muzeju. Apskatāmi daudzu izcilu latviešu un ārzemju mākslinieku darbi, kas rāda tikai pašu aisberga virsotni no tā, kādas vērtības glabājas Latvijas muzejos. Šie darbi papildināti ar vēsturiskām fotogrāfijām, liecībām un rakstiem, izstādes apmeklējumu veidojot patiesi izzinošu.

Latvijas Nacionālā bibliotēka

Līdz pat gada beigām 4. stāva ātrija galerijā izvēsta Konrāda Ubāna mākslas lasītavas izstāde *Līniju arhīvs. Zīmējums un akvarelis Latvijas Nacionālās bibliotēkas krājumā*. Tā reprezentē vācu mākslas zinātnieka un kolekcionāra Pētera Bergera dāvinājumu bibliotēkai, izceļot meistariņus ārvalstu 15.–20. gs. māksliniekus – parādot zīmējumus un akvarelījumus cauri laikmetiem un gadsimtu stilistiskajām pārmaiņām. Izstāde turpina lasītavas sāktu ciklu, veltītu dažādajām grafikas tehnikām, taču šoreiz šķietami klasiskā forma atdzīvīnāta ar mākslinieces Maijas Kurševs aso izdomu un laikmetīgajiem paņēmieniem, tā izstādi padarot starpdisciplināru, dodot iespēju skatītājam šoreiz uz grafikas vēsturiskajām tehnikām paraudzīties no citādāka rakursa.

Uz ekrāna – Mans mīļākais karš

Svētdien, 11. oktobrī, 14.00 Kuldīgas kultūras centrā sāks rādīt kādreizējās kuldīdznieces Ilzes Burkovskas-Jakobsenas animācijas filmu *Mans mīļākais karš*, kurā atainota viņas bērnība padomju militārisma klātbūtnē.

Diemžēl pati režisore aizņemtības dēļ uz pirmizrādi dzimtajā pilsētā nevarēs ierasties. „Kuldīga ir mana mīļākā pilsēta visos laikos,” teic Norvēģijā un Latvijā dzīvojošā I.Burkovska-Jakobsena. „Bet tagad ir tik saspringts laiks. Es jau pat nezina, kad Kuldīgā to rādīs, kaut ļoti gribējās atbraukt. Savā ziņā līdzdalību ņēmuši daudzi, kuri filmas veidošanas laikā dalījās atmiņās par to laiku, lai palīdzētu gaisināt mītus. Daudzas sarunas bija arī pēc pirmizrādes Francijā.”

Tur *Mans mīļākais karš* šogad uzvarējis prestižajā animācijas filmu festivālā Ansi. Tas rādīts arī citur pasaulē: Kanādā, Japānā, Vācijā. Filma tieši saistīta ar I.Burkovskas-Jakobsenas bērnību un jaunību, augt Kurzemē – Kuldīgas un Saldus pusē, kur jaušama, bet nesaprotama

Kultūras centra kinozālē 11.X 14.00, 12.X 18.00, 13.X 17.30, 14.X 16.00, 15.X 18.00 dokumentāla Norvēģijas un Latvijas animācijas filma *Mans mīļākais karš*.

bija PSRS militāro objektu klātbūtne: Skrundas lokators, dīvaina ierīce Upīškalnā, mūspusē mazāk pamanāmais Zvārdes poligons u.c.

Daina Tafelberga, publicitātes foto

KULTŪRAS KALENDĀRS

KULDĪGĀ

PASĀKUMI

• Kultūras centrā

10.X 17.00 brīnumu cirka izrāde *Ceļojums pie Baltā lāča*.

17.X 17.00 monoopera *#DiToo*, galvenajā lomā – Dīta Lūriņa.

25.X 15.00 un 18.00 grupas *Carnival Youth* koncerts *Naivais ku-kū*.

• Bibliotēkā

Ģimeņpratība bibliotēkā: 15.X 17.10 *Kā saprast vienam otru ģimenē*; 22.X 17.10 *21. gadsimta bērni – kādi viņi ir*; 29.X 17.10 *Ģimenes budžets – kā to plānot?*

14.X 16.00 ceļotmīļotāju tikšanās: Žigimanta Krēšlīņa jaunās grāmatas *Centrālamerika pāris mēnešos* prezentācija un stāstu vakars.

16.X, 22.X 10.00 medijpratība senioriem sadarbībā ar Eiropas Parlamenta deputāti Daci Melbārdi.

• Mākslas namā

9.X 16.00 tikšanās ar dziedātāju Agnesi Rakovsku.

20.X 16.00 tikšanās ar grāmatu autori Daci Zvirbuli ciklā *Grāmata tapusi Kuldīgā*.

27.X 16.00 tikšanās ar rakstnieci Daci Vīganti.

PAGASTOS

• Ēdolē

Kultūras namā 15.X 18.00 rokdarbnieču vakars.

• Kabilē

Bibliotēkā oktobrī Brindas Ceriņas fotoizstāde *Pasaules gaismas*.

• Kurmālē

Priedaines bibliotēkā līdz 30.X *Kuldīgas paletes* gleznu izstāde *Runču laikā*. 19., 20., 21.X 13.00 radošās nodarbības bērniem *No Miķeļiem līdz Mārtiņiem*.

Izstāžu zālē līdz 7.XI Kuldīgas mākslas studijas M22 dalībnieces Dinas Zvejnieces gleznas.

SKRUNDAS NOVADĀ

• **Skrundas kultūras namā** līdz 14.X mazajā zālē Liepājas fotostudijas *Fotast* izstāde *Refleksija*.

KINO

• Kultūras centra kinozālē

11.X 15.50, 12.X 20.00, 14.X 18.00, 15.X 20.00 romantiska Dienvidkorejas drāma *Mīlestība trijiem*.

11.X 18.10, 13.X 19.30, 16.X 19.50 **Išfilmu festivāla skates *Manhattan Short Works*** (ilgums – 2 stundas 15 minūtes): *Safe Space* (Austrālija), *The Stick* (Somija), *Exam* (Irāna), *Hey, Grey* (Krievija), *White Eye* (Izraēla), *Sticker* (Makedonija), *Two Little Boys* (ASV), *Maestro* (Francija), *The Present* (Palestīna).

• Laidos

Laidu bibliotēkā līdz 10.X mākslas studijas *Otiņas* izstāde *Putni*.

Sermītes bibliotēkā oktobrī Daces Zeltiņas un Elīnas Šuršinas gleznu izstāde *Divas pasaules*.

• Rendā

Kultūras namā 10.X 12.00 brīnumu cirks *Ceļojums pie Baltā lāča*.

• Snēpelē

Muižā 10.X 18.00 koncerts-meditācija *Skaņu stāsti* ar Daci Straumi; 21.00 gongu skaņu nakts (Kristīne Muceniece, D.Straume).

Bibliotēkā oktobrī *Kuldīgas paletes* dalībnieku gleznas.

• Raņķos

Bibliotēkā līdz 15.XI izstāde *Baznīcu všanu vēsture*.

Pasākumu zālē koncertā – dziedātāji Anna Dribas un Agris Ričs. Pēc tam kopabūšana ar Māri no Ventšpils.

IZSTĀDES

• **Muzejā** līdz 22.XI Imanta Ziedoņa muzeja izstāde *Kur zeme tā*.

• **Mākslas namā** līdz 11.X laikmetīgās glezniecības izstāde *Sazobe*. Latvijas un Viļņas Mākslas akadēmijas gleznu izstāde. Līdz 1.XI fotoizstāde *Ceļojumu piezīmes*. Slovēģija.

• **Vecajā rātsnamā** līdz 25.X izstāde *Rotu balsis*.

• **Adatu tornī** ekspozīcija par adatām.

• **Līvijas Rezevskas izstāžu zālē** līdz 18.X advokātes Brigitas Stenclavas gleznu u.c. darbu izstāde *Noskaņa*.

• **Bibliotēkā** ceļojošā izstāde *No paša sākuma*. Aktuālā vācu valodā sarakstītā bērnu un jauniešu literatūra.

• Turlavā

Kultūras namā 12.X 18.00 dzejniece Biruta Ermansone un mūziķis Andris Akermanis pasākumā *Dzejas tēja*.

Bibliotēkā oktobrī Vladislava Kundziņa fotoizstāde *Ainavas*.

• Vārmē

Bibliotēkā oktobrī Laura Kalniņa fotogrāfiju izstāde *Mans skatījums*.

Pamatskolas zālē 17.X 18.00 Bauskas tautas teātris ar izrādi *Laulību līgums*.

• Nīkrācē

Atpūtas centrā 18.X 15.00 Vaiņodes amatierteātris ar Danskovītes komēdiju *Sievasmātes bizness*.

Stundas skolas solā – TRAUSLA SITUĀCIJA

• Līdz 1. oktobrim Latvijā 20 skolās un bērnudārzos, četros tehnikos un divās augstskolās konstatēts kāds saslimšanas gadījums, tā intervijā *Latvijas Radio* sacīja izglītības un zinātnes ministre Ilga Šuplinska. Bet 11 skolas ap to laiku jau bija atgriezušās ierastajā ritmā.

• Ministre teikusi, ka attālinātās mācības kā galvaspilsētā, tā novados varētu ieviest pamīšus pa dienām vai nedēļām, īpaši uzsverot, ka šāda iespēja jāapsver lielajām skolām. Tā sauktais B modelis galvenokārt attiecas uz skolēniem, sākot ar 7. klasi. Nav runas par pilnīgu pāreju uz attālināto darbu, bet gan par 20–40%.

• Saistībā ar Covid-19 uzliesmojumiem skolās izveidoti dažādi darbības scenāriji.

Skolās gandrīz viss pirmais mēnesis pagājis klātienē, taču tā nebija ierastā kārtība. Darbs organizēts citādi, lai skolēni mazāk satiktos un Covid-19 dēļ nenāktos atgriezties pie attālinātās mācīšanās kā pavasarī. Taču Kuldīgas novadā jau 30. septembrī karantinā bija spiestas doties astoņas klases divās skolās, bet oktobris sākās ar pilnīgu karantīnu divās skolās un ar daļēju – divās skolās un trīs bērnudārzos. Skrundā un Alsungā pagaidām visi mācās klātienē.

Kā situāciju redz audzēkņi? To jautāja Jauno žurnālistu skola.

Lielu izmaiņu nav

ANNIJA ZIGNERE,
Alsungas vidusskolas 9. klase:

– Pirmais mēnesis klātienē nav bijis viegls. Grūti ieiet atpakaļ ritmā. Attālināti mācīties es vairs nevēlētos, jo tā nav tāda iespēja kā skolā. Tad nevar aiziet pie skolotājas, kura visu paskaidros. Protams, var piezvanīt, bet tas nav tas pats. Pietrūktu arī draugu un aktivitāšu pēc skolas.

Izmaiņas redzamas stundu sarakstā: stundas saliktas pa divām uzreiz tā, lai nebūtu tik bieži jāpārvietojas pa gaitenīem. Pusdienojam tajā pašā laikā kā pagājušajā gadā, bet ejam reizē ar skolotāju un starp klasēm ieturam distanci. Obligāti mazgājam un dezinficējam rokas. Gaitenīos aizliegts drūzmēties ar citām klasēm. Man šķiet, ka nekas cits īsti nav aizliegts, tikai, protams, nākt uz skolu, ja nejuties labi.

Mēs visu dienu nesējam vienā kabīnetā – tie jāmaina. Starpbrīžos skolotāji vēdina klasi un dezinficē solus. Mums maskas nav jānēsā, bet man nebūtu iebildumu. Domāju, ka tās vajadzētu ieviest katrā skolā, lai vairāk radītu drošības izjūtu.

Kā mašīnas uz ceļa

EMĪLIJA VĪTOLA-ZARIŅA,
Skrundas vidusskolas 11. klase:

– Nav nemaz tik traki, kā domāju, bet pavasarī būtu jau pieradusi mācīties mājās, veidot sev grafiku. Arī tagad labprāt mācītos attālināti.

Skola tagad ir organizētāka. Pusdienu laiks sadalīts pa klasēm. Pusdienu starpbrīži jau bija pirms tam, bet tagad ir sadalīti vēl vairāk. Arī gaitenī sadalīti divās daļās: pa vienu pusi iet uz vienu pusi, pa otru pusi uz otru. Tā kā mašīnu joslas uz ceļa. No rītiem pie durvīm blakus dezinfekcijas līdzekļiem stāv skolas medmāsa, un visiem obligāti jādezinficē rokas. Arī skolotāji pēc katras klases dezinficē galdus un izvēdina klasi. Masku nēsāšana problēmas nesagādā, jo ar tām nemaz nav tik grūti un tās domātas mūsu veselībai.

Pašiem savs tējas stūrītis

EVELĪNA ROZENBERGA,
V. Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas 9. klase:

– Pirmais mēnesis skolā ir kā atgriezies vecajās sliedēs, tikai ar stingrākiem un pilnīgi citādiem noteikumiem. Skolēni, ieraugot viens otru, par Covid-19 pandēmijas aizliegumiem piemirst. Skatoties uz visu Kuldīgā un Latvijā notiekošo, domāju, ka drīz atkal mācīsimies attālināti.

Patī to nevēlos, jo klasesbiedriem daudz ko var pajautāt tepat, nevis videozvanā. Ir arī tādi priekšmeti kā ķīmija, kurus attālināti iemācīties grūti. Skolotājs tomēr pastāsta, un, ja vēl ar kādu dzīves piemēru to var izskaidrot, tad ir izcili.

Skolotājas tagad var iejusties skolēnu ādā, staigājot pa stāviem, kā tas agrāk bija jādara mums. Tagad katrs sēžam savā klasē jeb savā māsaimniecībā. Man patīk, ka nav jāstaiģā pa stāviem, jo tad nav drūzmēšanās. Mēs klasē esam uztaisījuši tējas stūrīti, kurā pats sev var uztaisīt tēju vai kafiju – ko sirds vēlas. Pēc stundām paši to sakārtojam un starpbrīžos atveram logus, lai telpa izvēdinās.

Pagājušajā gadā pusdienojām pēc trešās stundas, tagad pēc piektās. Pusdienu starpbrīži sadalīti sīkāk, lai nav drūzmēšanās, un saīsināti no 25 uz 15 minūtēm. Ejot uz pusdienām, obligāti jānomazgā rokas. Pie zāles durvīm stāv skolas māsiņa, kura visu laiku to atgādina. Arī no rītiem viņa pieskata, lai katrs nodezinficē rokas. Dezinfekcijas aparātiņi ir katrā stāvā pie tualetēm, pie visām skolā ieejām un pie ēdamzāles.

Pandēmijas dēļ aizliegts starpbrīžos iet uz veikalu, nav ieteicams citiem aizdot savas kancelejas preces. Es pati dažreiz to piemirstu un iedodu citam, kas nepieciešams, bet citi paspēj pa starpbrīdi arī aiziet uz veikalu.

Maskas nav obligātas, bet ir tādi skolēni, kuri nēsā izvēles vai arī saukstēšanās dēļ. Es negribētu staigāt ar masku, jo ir grūti elpot un, ja jārunā klases priekšā, tad ir jārunā divreiz skaļāk, lai mani dzirdētu.

Attālināti negrib

RALFS PĪPĪTIS,
Kuldīgas Centra vidusskolas 11. klase:

– Pirmo mēnesi klātienē vērtēju pozitīvi. Labāk nekā attālinātās mācības. Esmu dzirdējis, ka agri vai vēlū tās atkal notiks, bet to es ļoti nevēlos. Esmu sapratis, ka pašam trūkst motivācijas mācīties, grūti plānot mācību grafiku, un es arī jūtos izolēts. Līdzīgs viedoklis ir maniem draugiem.

Skolā ir pārvietošanās ierobežojumi. Katrai klasei savs kabinets, uz kuru dodas skolotājas un kurā pavadām visu dienu. Ir savs stāvs,

pa kuru staigāt starpbrīžos. Izņēmums ir informātikas stundas un arī sports, kurā ejam uz manēžu. Mums noteikta aplveida kustība – pa vienām kāpnēm uz augšu, pa otrām uz leju, tāpat ir ar ieeju un izeju. Neesmu redzējis, ka skolotājas kādu bariņu izklieģētu.

Pusdienu starpbrīži sadalīti sīkāk. Esmu priecīgs, ka tagad ēdam stundu agrāk, jo ap to laiku jau esmu izsalcis. Roku mazgāšana un dezinficēšana nav obligāta, taču skolēni to dara arvien vairāk, un tas priecē. Skolotājas dezinficē solus garajos pusdienu starpbrīžos, kad skolēnu vairums nav kabinetā. Būtu jāiegādājas cits dezinfekcijas līdzeklis, jo tagadējais stipri un nepatīkami ož. Kabineti ir jāvēdina katru starpbrīdi. Maskas nav jāvalkā, un es arī neuzskatu to par nepieciešamu, jo iespēja izplatīt vīrusu krasi nemainīsies.

Rūta Mediņa
(Jauno žurnālistu skola)
Skolēnu arhīva foto

KĀZU JUBILEJA

„Tā ir mīlestība”

„Nāc iekšā! Tepat jau ir tā mana līgava. Mēs ar manu Drostaliņu jau jūs gaidām,” sagaidot žurnālisti, viesistabā aicina Gunārs Polis, kuram ar sievu Veltu vakar apritējusi 60. kāzu jubileja.

ĢIMENE VIENMĒR PIRMAJĀ VIETĀ

„Ko lai daudz sakām? Kā toreiz to nelielā auguma meiteni, no balles nākot, uz ceļa satiku un pavadīju, tā joprojām sešdesmit gadus vedu un vedu,” smeļ Gunārs. „Te nu mēs esam, lai arī kā bijis. Un ir bijis visādi, bet mums abiem ģimene visās situācijās bijusi pirmajā vietā. Es reizēm esmu arī diezgan nešpetns. Trakais Polis! Bet viņa vienmēr tik mīla, varējusi piedot arī manas nešpetnības.”

Vīra sacīto papildina Velta: „Tāda jau ir mīlestība, ka savu reizi jāprot piedot. Citreiz atkal jāpastāv uz savu, lai tur vai kas! Ja nebūtu mīlestības, tad nekādas piedošanas nebūtu.”

CEĻ MĀJAS, AUDZINA BĒRNU

Poļu ģimene dzīvo privātmājā Putrudārzā. Šī esot pēdējā no vīra uzceltajām. Velta stāsta, ka vīrs esot mūžīgais celtnieks. Gunārs papildina: „Kad apprecējāmies, abi nabagi bijām. Nekā mums nebija. Kāzas uzrīkojām tikai ar pašiem tuvākajiem. Bet to bija daudz: es esmu no desmit bērnu ģimenes, Velta – no četriem. Lauības gredzeniem naudas toreiz nepietika, tādēļ tādu mums ne-

kad nav bijis. Dabūjām dzīvokli toreizējā Kuprijanova, tagadējā Dzirnau ielā, kad sāku strādāt namu pārvaldē. Iestājos mācīties par celtnieku, vēlāk strādāju SCO (Starpkolhozu celtniecības organizācijā – red.) par darbu vadītāju un uzcēlu māju Pārventā. Aizgāju par mežsargu Ēdolē – mums iedeva māju. Pārventas pārdevu, laukos iedoto remontēju.”

„Tur bija ļoti skaisti dzīvot. Man patika,” atceras Velta. „Lopi, dārzs – viss, kā lauciniekiem pienākas. Jaunākajai meitīnai Ieviņai bija viens gads, Ivo – seši un Ivetai – trīspadsmit.” Tagad meitas dzīvo un strādā Kuldīgā, bet dēls tikai uz laicīgu atgriezies Latvijā – pēdējos septiņus gadus dzīvojot Kanārijū salās. Pirms diviem gadiem Velta ar abām meitām pie viņa ciemojusās. Poļu pārim ir pieci mazbērni un mazmazmeitiņa Dēzija.

KAISLĪGI MAKŠĶERNIEKI UN SĒNOTĀJI

Par to, ka Gunāram patīcis iet medībās, liecina viesistabā pie sienas redzamie briežu ragi. Diviem piešķirta bronzas medaļa, trešie vēl neesot novērtēšanai aizvesti, bet tiem pienākoties sudrabs. Darbošanās brīvā dabā

Velta un Gunārs kāzu dienā.

Velta un Gunārs Poļi nodzied dziesmu *Skaista ir jaunība* un, viens otru koķeti paķerdami, kurš nu tai bildē izskatīsies labāk, nopozē.

Poļu pārim bijusi neatņemama dzīves daļa, īpaši pensijas vecumā. Abi esot kaislīgi makšķernieki – pie jūras, upēm, ezeriem un diķiem ar makšķerkātu rokā pavadītais laiks esot iespaidīgs. Gunāram piederot ģimenes lielākās noķertās līdakas rekords – 12,2 kg, bet Veltai līņa – 1,8 kg.

Abi ir arī azartiski sēņotāji. Šobrīd Gunāram veselības dēļ no tā nākas atteikties, bet Velta ar meitu Ievu gan vēl pasēņojot. Tiesa, vairāk turoties uz meža celiņa un atspiežoties uz nūjas, tomēr sēņojot.

NE TIKAI LASA, BET ARĪ RAKSTA

Veltas kundzei ļoti patīk puķes, tādēļ dobēs ap māju to netrūkst. Abiem arī patīk lasīt – no bibliotēkas ņemot grāmatas, žurnālus

par copi. „Tagad pašam uz copi aiziet grūti, bet, kad par makšķerēšanu palasu žurnālā, tad tāda sajūta, it kā atkal būtu bijis,” sēcina vīrs.

Viņam grāmatas patīcis ne tikai lasīt, bet arī rakstīt. Dzeju Gunārs raksta kopš jaunības, tā publicēta dažādos žurnālos un laikrakstos padomju laikā, ir izdoti vairāki krājumi. „Gunāram labi izdodas tādi humoristiski dzejoļi, kuros viņš pasmīn pats par sevi un citiem,” saka Velta. Viņš arī sarakstījis un nelielā tirāžā izdevis grāmatu par sevi. „Es par sešiem daudz nekādas informācijas nevarēju dabūt. Man un arī Veltai mamma ir vāciete. Es bērniībā dzīvoju Kazdangas muižā, līdz devāmies bēgļu gaitās uz Vāciju. Atgriezāmies, sastapu

savu Veltu, kas toreiz bija Zommere. Viņa no Vārnes puses ir. Interesanti, ka arī es varēju būt Zommers. Manam tēvam māte saskatījusies ar tādu Zommeru, palikusi stāvoklī. Līgavainis gājis caur labības lauku uz Valtaiku baznīcu pieteikties laulībām. Tas bija 1905. gads, kad muižas dedzināja. Kazaki jājuši pa ceļu, redzējuši, ka viens pa lauku iet, un nošāvuši. Kad piedzimis mans tēvs, tad viņa mamma tēvs tam devis savu uzvārdu Polis un pieņēmis audzināšanā. Mamma sajukusi prātā un nomirusi.

Dzimtas vēsture ir interesanta, bet to nevar izziņāt, ja neviens neatstāj informāciju. Par mani būs, ja kādu tas interesēs.”

Jolantas Hercenbergas
teksts un foto

STĀRKA VĒSTIS

Sagaidīts 400. mazulis

Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā no 30. septembra līdz 7. oktobrim piedzimuši seši puikas un piecas meitenītes. 3. oktobrī sagaidīts arī šīgada 400. mazulis – Viljams Ezra.

Puika piedzimstot svēra 4,09 kg un bija 57 cm garš. Ģimene dzīvo Kuldīgas novadā, un mājās brālīti gaida māsiņa Matilde. Vēlot ģimenei veselību, spēku un laimi, slimnīca mazulim dāvinājusi adītus zābaciņus, grabulīti un pasaku grāmatu. Puikam nākt pasaulē palīdzējusi vecmāte Zane Japeniņa.

Pārējiem šajā nedēļā dzimušajiem doti tādi vārdi: Treviss, Markuss, Dominiks, Emīls, Roberts, Frīda, Amēlija, Diāna, Kadrija, Lienīte.

Elisa Rudzīte

SEPTEMBRĪ MŪŽĪBĀ AIZGĀJUŠĪ

Kuldīgas novadā	Visvaldis Godapēteris (1942)	Ārija Leonfina Lācekle (1930)
Sigrīda Emīlija Kalniņa (1940)	Ārijs Vītols (1942)	Velga Kalniņa (1940)
Dainis Erdmanis (1936)	Jānis Birznieks (1951)	Gunars Balodis (1944)
Arvīds Ivars Incenbergs (1934)	Ludvigs Zapackis (1934)	Mirdza Lizete Tīruma (1937)
Arnis Priede (1946)	Dagnis Puzars (1972)	Arvīds Krekovskis (1935)
Jānis Silarājs (1949)	Ausma Fernāte (1932)	Skrundas novadā
Aldis Gausmanis (1943)	Arvīds Alberts Fīdleris (1939)	Genevide Ļaudāma (1959)
Jeļena Kiseļa (1936)	Dainis Janstovičs (1953)	Dzintra Vanaga (1947)
Gundars Krīgers (1987)	Rasma Akeldama (1926)	Austra Tilgale (1932)
Velta Lagzdiņa (1935)	Aldis Bitiniēks (1961)	Aisungas novadā
Rīta Balode (1940)	Rozālija Marta Limbaite (1925)	Ausma Jēkabsons (1933)
Marija Janstoviča (1933)	Rīta Jansone (1940)	Ēriks Robažs (1945)
Ervīns Vītoms (1938)	Ēriks Jurevskis (1926)	(Sagatavots pēc dzimtsarakstu nodaļu informācijas.)

DĀRZA DARBI

Ārija Rudlapa, agronome

No 9. līdz 16. oktobrim.

9., 10. oktobris. Ziedu dienas. Stāda pavasara sīpolpuķes, ziemcietes, ziedošus dekoratīvos krūmus. Norok gladiolu sīpolus un dālijū gumus. Ievāc materiālus floristikai, ārstniecības augus un puķu sēklas. Apgriež ziemcietes, kas noziedējušas un zaudējušas krāšņumu. Konservē, spiež

sulas, kaltē augļus un dārzeņus krājumiem.

11. oktobris. Lapu diena. Laista telpaugus, dekoratīvos skujkokus, rododendrus, ziemcietes. Dala un pārstāda hostas. No konteineriem pastāvīgā vietā stāda dekoratīvās stiebrzāles, arī kokus un krūmus. Stāda ziemas sīpolus pavasara lokiem, sīkas pētersīļu un seleriju saknes podos rudens un ziemas sākuma zaļumiem.

12., 13., 14. oktobris. Augļu dienas. Novāc un liek glabāšanā vēlo šķirņu ābolus un bumbierus. Lasa ogas, gatavo ievārījumu,

konservē. Stāda augļu kokus.

15. oktobris. Sakņu diena. Novāc vēlos sakņaugus. Apstrādā un mēslo augsni. Iekārto komposta kaudzes. Stāda kokus mežos un parkos. Stāda arī ziemas ķiplokus, sīpolus un pavasara sīpolpuķes.

16. oktobris. Sēšanai, stādīšanai un ražas vākšanai nelabvēlīga diena. Apstrādā augsni nezāļainos laukos. Novāc nevieta augošus kokus un krūmus.

Lapu grābšanai laba jebkura bezlietus diena.

RECEPTĒ

Katrīna Spuleniece-Aišpure, uztura speciāliste

SĒŅU RISOTO

Vajadzēs: pāris sauju sēņu (var gan meža sēnes, gan šampinjonus, šitake, portobello u.c.), rīsus (vēlams, īsgraudu, bet var jebkurus), olīveļļu, sviestu vai saldo krējumu, buljonu, sīpolus, smalki sarīvētu cieta sieru, glāzi sausa baltvīna vai nedaudz citronu sulas.

Kā pagatavot. Nelielā eļļas daudzumā apcep sīpolus un sēnes, pievieno rīsus, apcep, pielej vīnu, maisot uzvāra un iztvaicē, pievieno kausiņu karsta buljona un, kad tas uzsūcies, lej nākamo. Tā pa kausiņam pievieno buljonu, līdz rīsi mīksti un masa – krēmīga. Jāapbruņojas ar paciētību – ik pa laikam jāpielej buljons un jāapmaisa. Kad rīsi ir mīksti, iemaisa rīvētu sieru un sviesta pikuciņus. Risoto jāgatavo uz nelielas liesmas un visu laiku jāmaisa, lai nepiedegtu un lai no rīsiem izdalītos ciete, veidojot krēmveida mērcīti.

PĀRDOD

VW TOURAN, 2005, 2,0, benzīns, *auto-māts*, *Xenon*, 1900 EUR. Tāl. 26372646.

No Vācijas **FORD FUSION**, 1,6, D, 2009, ar paaugstinātu klīrensu, ļoti labā stāvoklī. Tāl. 26318731.

Pārdod **PVC LOGUS** un **DURVIS**, iebūvējamus skapjus, bīdāmās durvis, moduļu virtuves. Plašs žalūziju un pretinsektu sietu piedāvājums. Veic mērīšanu un montāžu. Mucenieku ielā 25, tāl. 28448638, Gravas ielā 1, tāl. 28378818.

Pārdod **METĀLA JUMTUS** un noteksis-tēmas no ražotāja. Cena no 5,50 EUR/m². Tāl. 20211377.

Saimniecībā noderīgu **LIETU** izpārdošana. Tāl. 29121991.

GRAUDUS, miltus. Tāl. 29560864.

KVIEŠUS, auzas. Tāl. 26064339.

BURKĀNUS. Tāl. 23375624.

Pārdod **MEDU** (3 l – 18 eiro) ar piegādi mājās svētdien, 11. oktobrī. Tāl. 26441406.

Baltas un brūnas **DĒJĒJVISTAS** (apm. 10 mēn. vecas). Pērkot 10 gab. un vairāk, piegāde bez maksas. Tāl. 24976880.

SIA *Vēvers* pārdod priedes skaidu kuri-nāmās **BRIKETES** ar piegādi. Cena – 130 eiro. Tāl. 26651831.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tāl. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tāl. 26544462.

SIA *AJG plus* – sazāģētu lapkoku, nomaļu **MALKU**. Tāl. 29399939.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezumu **MALKU**; sausu, skaldītu malku; sausu, 3 m garu meža malku. Tāl. 29249578.

Skaldītu un kluču **MALKU**. Tāl. 27195825.

Visu veidu **MALKU**. Tāl. 26153187.

Skaldītu un kluču **MALKU**. Tāl. 28750000.

Skaldītu **MALKU**, 2–5 m³. Tāl. 29974786.

Skaldītu **MALKU**, piegādā. Tāl. 29428876.

Sausu **MALKU**. Tāl. 29254530.

Aku, kanalizācijas **GRODUS**. Tāl. 29142702.

KŪTSMĒSLUS kravās un maisos. Tāl. 28317460.

Vistu **MĒSLUS**. Tāl. 22103332.

VAJADŽĪGI

SIA *Rajaks* (46102003750), Kuldīgā, Planīcas ielā 75, – **STRĀDNIEKI** kokzāģētavā. Samaksa par darbu – no 650 eiro. CV sūtīt e-pastā: majak@inbox.lv vai zvanīt pa tāl. 29143242.

PĒRK

Paplašinot saimniecību, par augstu cenu pērk un nomā lauksaimniecībā izmantojamo **ZEMI** Kuldīgas novadā (Alsungā, Ēdolē, Gudeniekos, Īvandē, Kurmālē, Padurē, Pelčos, Rumbā, Rendā). Var būt arī aizaugusi ar krūmiem, mitra u.tml., ar lauku mājām, mežu. Izskatīšu visus piedāvājumus. Tāl. 28963556.

AUTOMAŠĪNAS. Tāl. 28679476.

MEŽUS, cirsma. Tāl. 25463005.

MEŽUS, cirsma, malku. Tāl. 26544462.

SIA *Oakland LV* iepērk ozola **ZĀGBALĶUS**. Cenas pēc vienošanās. Tūlītēja samaksa pēc kvalitātes novērtēšanas un balžu uzmērīšanas. Tāl. 29289166.

Oša, kļavas, bērza **ZĀGBALĶUS**. Tāl. 29428876.

Z/s *SMAIDAS* pērk **MĀJLOPUS**. Tāl. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA *Lāses AM* kautuve iepērk piena **GOVIS**, gaļas **LIELLOPUS**, **TEĻUS**, **BUĻĻUS** kautsvārā. Piemaksas par dzumu. Transports bez maksas. Samaksa par lopiem 7 dienu laikā. Tāl. 29353243.

ĀBOLUS sulai, **GAILENES**: Kuldīgā, Planīcas ielā 7a (bijušajā meliorācijas teritorijā), tāl. 25200298; Skrundā, Liepājas ielā 4, tāl. 25321178; Aizputē, Sakas ielā 9, tāl. 25366612; transports pie klienta, tāl. 26284210. Dodam maisus ābolu lasīšanai.

ĀBOLUS. Braucam arī pakaļ. Tāl. 22023854.

Pērk **ĀBOLUS** sulai Kuldīgā, Mederu ielā 8. Tāl. 26567540.

ĀBOLUS, braucu pakaļ. Tāl. 28165191.

Pērku **RAGUS**. Tāl. 22728888.

SIA STILLS
Talsu nov., Laidzē,
PĒRK ZĀGBALĶUS
3,1 m garumā:

• **ozola zāģbalķus**

no 24 cm/d:
A klases
no **160** līdz **300** eiro/m³,
1. šķiras
no **120** līdz **170** eiro/m³,
2. šķiras no **90** līdz **110** eiro/m³,

• **oša zāģbalķus**

no 24 cm/d:
A klases
no **120** līdz **180** eiro/m³,
1. šķiras
no **80** līdz **120** eiro/m³,

• **priedes zāģbalķus**

no 24 cm/d:
A klases 90 eiro/m³,
1. šķiras 85 eiro/m³.

Samaksa tūlītēja.
Tāl. 29463811, 29334955.

DAŽĀDI

ZIEMAS RIEPAS par labām cenām, īpaši izdevīgi – pasūtīt! Tagad strādājam arī sestdienās. Tāl. 29242556, 26669624, merano.lv.

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tāl. 29705025.

Visu veidu **JUMTA MAIŅA**, remonts, apdares darbi, siltināšana, materiālu piegāde. Tāl. 24848162.

Veic **CELTNIECĪBAS** darbus mājās un dzīvokļos. Tāl. 22145256.

Ēku siltināšana ar **EKOVAŅI**. Aizpildām ēku gaisa spraugas. Tāl. 25624247.

ELEKTROMONTĀŽAS darbi; motoru pārtīšana. Tāl. 26279280.

BRUĢĒ; ierīko **ŽOGUS**; remontdarbi. Tāl. 26953266.

LAIKA PROGNOZE**Rudens iesilst**

Rudens otrais mēnesis ir vārda tiešajā nozīmē krietni iesilis – pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra novērojumiem diennakts vidējā gaisa temperatūra oktobra pirmajās septiņās dienās (īpaši piekrastē) bijusi piecus grādus virs normas.

Vērojot laika ziņas, šķiet, ka notiek tādas kā sacensības: karstuma rekords, siltuma rekords, nokrišņu daudzuma vai sausuma rekords. Vienīgi aukstuma, sala un sniega disciplīnā rezultāti pēdējos gados gauži niecīgi. Īstermiņa prognozes rāda, ka šomēnes tādu arī nebūs. Tas priecē dabas tūristus, jo var ilgāk baudīt zeltaino rudeni, kā arī dārzkopjus, kuri vēl nav paspējuši visus darbus izdarīt. Vienlaikus lauksaimnieki vēro debesis, jo ieildzis sausums var nelabvēlīgi

AR ar minitraktoru. Tāl. 26794323.

Ātri un lēti ierīko **DZIĻURBUMU**. Tāl. 29605105, 28205914.

Tīra **AKAS**. Tāl. 26018109.

Sertificēta **TAKSATORA** pakalpojumi: meža inventarizācijas lietu izgatavošana; mežaudzes novērtēšana; cirsmu dokumentācijas sagatavošana; īpašuma robežu, kupicu ierīkošana un atjaunošana. Tāl. 27226777.

Notīrīsim **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Tāl. 25463005.

ARBORISTA/KOKKOPJA pakalpojumi: koku kopšana, dzīvzogu ciršana, bīstamu koku nozāģēšana. Tāl. 24423644.

PIEMINEKĻI, FUTRĀĻI, SĒTIŅAS Baložu ielā 6 (blakus pastam). Tāl. 28666270.

ietekmēt jau sadīgušos ziemājus.

Meteostacijas Viduskurzemē lietu sola sestdien ap pusdienlaiku, svētdiena būs mākoņaina, bet bez nokrišņiem. Brīvdienās valdošie būs mēreni dienvidu vēji, kurus dažbrīd nomainīs rietenis. Gaisa temperatūru tas daudz neietekmēs: dienā līdz +12, naktī ap +6 grādiem.

Nākamā nedēļa sāksies ar neilgu lietu, pirmdien pēcpusdienā smidzinošais lietutiņš pārstās, taču debesis turpinās būt mākoņainas. Saglabāsies līdzšinējā gaisa temperatūra, bet interesanti, ka naktis būs pat par dažiem grādiem siltākas – Kurzemē ap 7–9 grādiem, arī agrie rīti nebūs tik dzestri kā parasti. Otrdienas vakarā vējš iegriezīsies no ZA līdz 4 m/s ek.

Daina Tafelberga

JAUNIEŠIEM**Uzticības tālrunim jauna lietotne**

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas bērnu un pusaudžu uzticības tālrunis 116111 izveidojis jaunu mobilo lietotni *Uzticības tālrunis*, kurā visi pakalpojumi ir vienkopus.

Bērni un pusaudži ar to var bez maksas zvanīt, saņemot e-konsultācijas un ar padomdevējiem sazināties čātā (sarunu kanālā). „Lietotne bez maksas pieejama veikalos *Google Play* un *App Store*,” informē ģimeņu ar bērniem atbalsta departamenta direktora vietniece Anda Sauļūna.

No gada sākuma līdz septembrim uzticības tālrunis 116111

saņēmis 4414 zvanus, sniegtas 4223 konsultācijas. Citos kanālos (čātā, e-konsultācijās) padomi sniegti 206 reizes, kopumā palīdzot 4538 reizes. 63% gadījumu palīdzību šogad lūguši paši bērni.

Uzticības tālrunis 116111 ir anonīma bezmaksas telefona līnija, kas darbojas visu diennakti. Darbdienās no 12.00 līdz 20.00 ar speciālistiem var sazināties arī tiešsaistē – čata logs meklējams inspekcijas mājaslapā www.bti.gov.lv vai e-pastā: uzticibas-pasts116111@bti.gov.lv.

Justīne Smilga

OKTOBRA ERUDĪTS

Atbildi meklējiet kādā no *Kurzemnieka* numuriem un līdz 12. oktobra 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

Kāds darbalais ir Kuldīgas pasta nodaļai līdz 14. oktobrim?

Atbilde. Lielveikalu ķēde katru otro dienu audzētājs Māris Zaķis piegādā 2,5 tonnas kļopoku. **Pareizi atbildējuši:** Santa Brasla, Ingars Neimanis, Ausma Kreidere, Gunta Folkmane, Indra Grandava, Daina Gerente, Gunta Grundmane, Rasma Stepe.

LĪDZJŪTĪBAS

*Pār tevi smilšu klusums klāts,
Vien paliek atmiņas un tava mūža stāsts.*

/J.Rūsiņš./

Izsakām līdzjūtību Indrai Zutei, brāli mūžībā pavadot.

Rumbiņas dziedātāju kopa

*Sirds nepukst vairs,
Bet tai vēl bija skanēt
Un acīm mirdzēt, dzīvi vērojot.*

/J.Sudrabkalns./

Izsakām dziļu līdzjūtību Agritai Kronbergai un Kristapam, mīļo meitiņu un māsiņu pēkšņi zaudējot.

Blakus mājas kaimiņi

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Svetlanai Prūsei, no māsas RITAS atvadoties. Kursinsku un Vasijčiku ģimenes

*Vai, mīļo tēt, tu nevari pa zvaigžņu logu
Sniegt tagad pretī savu stipro roku man?*

*Pa zemes leju ejot, bieži pagurst soļi,
Un dziļi, dziļi sirdī sāpju bites san.*

/E.Stegere./

Izsakām līdzjūtību Edgaram Kalniņam, tēvu zaudējot.

SC *Grupas* kolēģi

Dziedniece Sāra

- Dziedināšana
- Pareģošana
- Atbrīvošana no dažādām atkarībām (alkohola, azartspēlēm u.c.)

Tel. pierakstam 26381988

Pieņems Kuldīgā
13., 27. oktobrī.

Sertifikāta Nr. 67

AKCIJA**Lai dzīvnieks paliktu ar kažoku**

5. oktobrī sākusies dzīvnieku aizsardzības akcija *Lapsu tūre*.

Pieci plīša lapsēni ar brīvprātīgo dalībnieku jeb lapsu sargu palīdzību līdz 19. oktobrim apceļos 55 pilsētās un ciemos visā Latvijā. Divās nedēļās katrs lapsēns ik dienu viesosies citur, kopā ar lapsu sargiem radot jautru un sirsnīgu fotostāstu, ko vieno prasība izbeigt Latvijā kažokzvēru audzēšanu. Par lapsu un viņu sargu piedzīvojumiem var uzziņāt vietnes *Instagram* profilā @lapsuture.

Konkursu atbalsta veikals Pindzele.

Pārventas poliklīnika

**AICINA DARBĀ
MEDICĪNAS MĀSAS**

Darba laiks: pēc savstarpējās vienošanās
Darba vieta: Talsu iela 39A, Ventspils
Atalgojums: sākot no 5.25 eur/h

CV lūdzam sūtīt uz e-pastu:
info@parventasklinika.lv
vai zvanīt uz tālr.: +371 26882502

VĀRDADIENAS

No 10. līdz 17. oktobrim

10. Arvīds (2124), Arvis (1496), Druvis (219)
11. Monta (1811), Silva (561), Tince (19)
12. Kira (962), Valfrīds (38)
13. Irma (422), Mīrga (3)
14. Minna (34), Vilhelmīne (223)
15. Eda (16), Hedviga (64), Helvijs (166)
16. Daiga (4105), Dinija (158)
17. Gaitis (95), Karīna (3954)

Populārākie: Daiga un Arvīds.

Kā filmas varonei

Daiga Šmēdiņa, skolotāja E.Vīgnera Kuldīgas mūzikas skolā:

– Kad es piedzimu, Rīgas kinostudijā bija uzņemta filma *Šķēps un roze*. Galvenajā lomā – Haralds Ritenbergs. Filmā viņu sauc Nauris, bet meiteni, kas ar savu vectētiņu dzīvoja Vecrīgā, sauc Daiga. Māsīcai tā filma ļoti patika, un viņa lūdza manai mammai, lai man dod tādu vārdu. Šķiet, ka tas ir tāds mazlietiņš paciets burta g dēļ, bet es ar savu vārdu jūtos labi. Man tikai nepatīk, ka to it kā loka gramatiski pareizi un saka – Daidziņa. Man tas ne īpaši iet pie sirds. Mamma teica: Daigucis. Tā skan labāk. Bērībā un jaunībā man apkārt Daigu bija ļoti maz, bet tagad tā sauc arī manu labāko draudzeni un švērgerieni. Tāds Daigu pulciņš esam.

LOGI UN DURVIS

līdz 34%

Akcija līdz 31.10.2020.

- ŽALŪZIJAS
- GARĀŽU VĀRTI
- METĀLA DURVIS
- PRETINSEKTU SIETI
- PVC LOGU UN DURVJU REMONTS

Kuldīga, Vakara iela 15.

Tel. / fax 63323281, mob. 26179829

www.montaznieksde.lv

MONTĀŽNIEKS DE

SIA «Vika Wood»
kokzāģētava **PĒRK**
egles un priedes zāģbaļķus.

Sīkāka informācija pa tālruni **26443376**.
Papildu informācija www.vikawood.lv.

KURZEMES RADIO

ir tur, kur esi Tu!

Kārlis Neimanis

Ieva Dzene

Dace Blathena

Andris Grīnvalds

Māris Dadzis

Latvijas Finieris

Bērza finierkluču iepirkšanas cenas koklaurumā *Kuldīga*, Kuldīgā, Ganību ielā 12
(cenas ir informatīvas) www.finieris.lv, tālr. 29126139.

Sortiments	Lobišanas cilindru diametru grupas, cm	Nominālgarums, cena, EUR/m³	
		2,70 m	5,40 m
B šķiras finierkluči	14 – 15,9	30	30
	16 - 17,9	43	43
	18 - 20,9	70	70
	21 - 24,9	80	80
	25 - 29,9	90	90
	30 - 39,9	85	85
E šķiras finierkluči	> 40	85	85
	21 - 24,9	100	105
	25 - 29,9	120	130
	30 - 39,9	120	130
	> 40	100	105
Brāķēts papīrmalkā Neatbilstošs	6 - 70	20	
	visas	15	
	Ar metālu	10	

Pērkam meža īpašumus, tālr. 28600122, e-pasts: lfmezs@finieris.lv

PĒRKAM

Augošu koku cirmsas un sortimentus pie ceļa

Meža īpašniekiem:

- Veicam bezmaksas konsultācijas;
- Palīdzam meža taksācijas sagatavošanā, cirsma iestigošanā;
- Palīdzam iesniegt ciršanas pieteikumu VMD.

Metsä

Telefoni informācijai: 29150470, 67804343
www.metsaforest.com/lv

Viens no Latvijas veiksmīgākajiem mežsaimniecības uzņēmumiem

pērk ZARUS ŠKELDOŠANAI,
veic APAUGUMU NOVĀKŠANU

tālrunis 25429662

pērk MEŽA ĪPAŠUMUS un CIRSMAS

tālrunis 28332215

pērk BĒRZA PAPĪRMALKU

krautuvēs pie ceļa un Ventspils ostā

tālrunis 25780490